

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки, управління та адміністрування
(назва навчально-наукового інституту)

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
(назва кафедри)

ДОПУСКАЮ ДО ЗАХИСТУ
Гарант освітньої програми
Шевченко Л.Я.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти магістр
(назва освітнього ступеню)

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та назва)

освітньої програми «Облік і оподаткування»
(назва)

на тему: «Особливості обліку і оподаткування на будівельних підприємствах»

Виконала:

здобувач вищої освіти Поливода Оксана Юріївна
(прізвище, ім'я, по-батькові) (підпис)

Керівник: в.о. зав. кафедри, к.е.н., доцент Шевченко Л.Я.
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що у кваліфікаційній
роботі немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних
посилань
Здобувач вищої освіти _____
(підпис)

Кривий Ріг
2021

РЕФЕРАТ

Сторінок	Рисунків	Таблиць	Додатків
57	3	6	14
Об'єкт дослідження:	операції з обліку та оподаткування у ТОВ «Криворізька будівельна компанія»		
Предмет дослідження:	теорія, методика й організація операцій щодо діяльності будівельних підприємств		
Мета:	обґрунтування теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку ТОВ «Криворізька будівельна компанія»		
Методи:	Аналіз, синтез, опис, порівняння, групування, узагальнення, індукція та дедукція, абстрагування, конкретизація, аналогія, спостереження, статистичний та графічний метод		
Результати:	Обґрунтування теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку у ТОВ «Криворізька будівельна компанія»		

Ключові слова: АНАЛІЗ, АНАЛІТИЧНИЙ ОБЛІК, БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, БУДІВНИЦТВО, ВИТРАТИ, ДОХОДИ, ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА, ОПОДАТКУВАННЯ, СИНТЕТИЧНИЙ ОБЛІК

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	2
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
1. ЕКОНОМІКО – ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОБ’ЄКТУ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ	7
2. МЕТОДИЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКУ У ТОВ «КРИВОРІЗЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ»	25
3. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ У ТОВ «КРИВОРІЗЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ»	37
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
ДОДАТКИ	58

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

1. ВР – Верховна Рада;
2. грн. – гривні;
3. див. – дивіться;
4. дод. – додаток;
5. «КБК» - «Криворізька будівельна компанія»
6. м. – місто;
7. п. – пункт;
8. ПКУ – Податковий Кодекс України;
9. П(С)БО – Положення (стандарт) бухгалтерського обліку;
- 10.р. – рік;
- 11.ст. – стаття;
- 12.табл. – таблиця;
- 13.тис. – тисяча;
- 14.ТОВ – Товариство з обмеженою відповідальністю;
15. Ф – форма;
16. КМУ – Кабінет Міністрів України;
17. ЗУ – Закон України.

ВСТУП

Будівельний комплекс – це досить розгалужена без можливостей управління з одного чи кількох центрів велика кількість самостійних господарюючих суб'єктів, що мають свої специфічні особливості та окремі системні цілі. Так, за обсягом продукції, що виробляється, та кількістю зайнятих працівників галузь будівництва на сьогодні займає майже десяту частину економіки України».

Продукцією галузі будівництва є закінчені будівництвом і здані в експлуатацію заводи і фабрики, залізничні й автомобільні дороги, електростанції, іригаційні та судноплавні канали, порти, житлові будинки та інші об'єкти, що утворюють основні фонди господарського комплексу країни.

Продукцією капітального будівництва є запроваджені в дію і прийняті в установленому порядку виробничі потужності і об'єкти невиробничого призначення. Будинки і споруди, оснащені технологічним, енергетичним і іншим обладнанням та технікою, складають натурально-речовий зміст основних виробничих засобів.

Важливість дослідження та вирішення проблемних питань галузі будівництва зумовили вибір теми дослідження та доводять її актуальність.

Дослідження проблем особливостей обліку і оподаткування будівельної галузі представлені в працях таких відомих вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, як: Ватерсон К., Білуха М.Т., Голов С.Ф., Нападівська Л.В., Сопко В.В., Бутинець Ф.Ф., Брадул О.М. та інші.

Об'єктом дослідження є операції з обліку та оподаткування у ТОВ «Криворізька будівельна компанія».

Предметом дослідження є теорія, методика й організація обліку і оподаткування будівельної організації «Криворізька будівельна компанія».

Основною метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку і оподаткування будівельного підприємства.

Основні завдання, що потребують вирішення для досягнення визначеної мети, зводяться до наступних:

- визначити економічну сутність будівництва як галузі економіки;
- провести економічно-правовий аналіз нормативної бази з обліку у будівництві;
- провести організаційно-економічну характеристику досліджуваного підприємства та аналіз фінансових показників;
- розглянути бухгалтерський облік у ТОВ «КБК»;
- визначити напрями вдосконалення обліку у будівельному підприємстві «Криворізька будівельна компанія»;
- розглянути систему оподаткування ТОВ «Криворізька будівельна компанія»;

Методи дослідження ґрунтуються на діалектичному підході до вивчення сучасного стану системи обліку і оподаткування будівельного підприємства.

У процесі дослідження використовувались наступні методи: аналіз, синтез, опис, порівняння, групування, узагальнення, індукція та дедукція, абстрагування, конкретизація, аналогія, спостереження, статистичний і графічний метод.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, нормативні документи, матеріали науково-практичних конференцій, а також облікові дані ТОВ «Криворізька будівельна компанія».

1. ЕКОНОМІКО – ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОБ'ЄКТУ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Економічна діяльність — це процес поєднання дій, які приводять до отримання відповідного набору продукції або послуг.

Вид діяльності має місце, коли об'єднуються ресурси (обладнання, робоча сила, технологічні засоби, сировина і матеріали) для виробництва конкретної продукції або надання послуг. Вид діяльності характеризується використанням ресурсів, виробничим процесом, випуском продукції та наданням послуг. Один вид діяльності може складатись з одного процесу або з ряду процесів (наприклад, у будівництві, виробництві, транспорту тощо).

Галузь — це сукупність усіх виробничих одиниць, які беруть участь переважно в однакових або подібних видах економічної діяльності.

З метою приведення редакції КВЕД у відповідність до нової редакції базової міжнародної статистичної класифікації видів діяльності НАСЕ та перегляду окремих позицій національного рівня класифікації у зв'язку із структурними змінами в економіці України були розроблені нові редакції КВЕД: - 2019, 2020. В класифікаторі - 2020, зокрема, наведено визначення ряду термінів.

Економічна діяльність — процес виробництва продукції (товарів та послуг), який здійснюється з використанням певних ресурсів: сировини, матеріалів, устаткування, робочої сили, технологічних процесів тощо. Економічна діяльність характеризується витратами на виробництво, процесом виробництва та випуском продукції.

Основний вид економічної діяльності — вид діяльності статистичної одиниці, на який припадає найбільший внесок у валову додану вартість (або визначений інший критерій). При цьому, вибір показника для визначення основного виду діяльності, зазвичай, не впливає на результат. Якщо на рівні підкласу понад 50 % валової доданої вартості виробляється цим видом діяльності, то класифікація одиниці визначається таким видом діяльності. У всіх інших випадках слід дотримуватись визначених правил класифікації за методом «зверху вниз» (top down). Валова додана вартість — це вартість валової виробленої продукції за відрахуванням вартості витрат на сировину та матеріали, а також інших витрат проміжного споживання.

Другорядний вид економічної діяльності — будь-який інший (крім основного) вид економічної діяльності. Допоміжні види економічної діяльності — види діяльності, які здійснюються переважно у сфері обслуговування виробництва та призначаються для використання тільки цією одиницею (управління підприємством, бухгалтерський облік, транспортування, складування, закупівля, збут, ремонт, технічне обслуговування тощо).

Класифікатор видів економічної діяльності спрямований на структурування видів діяльності, які необхідні для здійснення бізнесу та відповідно ведення підприємницької діяльності. Наявність КВЕД дозволяє уніфікувати різні види економічної діяльності.

В період економічної діяльності до 2016 року наявність КВЕД через клас професійного ризику виробництва впливав на розмір ставки єдиного соціального внеску.

Також варто уточнити, що встановленим законодавством України існує вимога для реєстрації підприємства з певними видами діяльності.

Тобто юридичній особі потрібно вносити вказівку реєстраційних і в держреєстратори, це необхідно для проведення статистичних досліджень державного обліку.

Коли громадянин, майбутній підприємець звертається до відповідної структури з метою створення юридичної особи або ж статусу підприємця, то при заповненні стандартної форми ним в обов'язковому порядку заповнюється графа про види економічної діяльності, де відповідно вказується код КВЕД, а також назва майбутньої діяльності, якою планує займатися новий підприємець.

Будівництво – «особлива галузь національної економіки, яка формується, з однієї сторони, як процес відтворення основних фондів, що потребує необхідні капітальні вкладення на його здійснення, і з іншої – як процес власного розвитку даної галузі матеріального виробництва» [12].

Будівельний комплекс – це «досить розгалужена без можливостей управління з одного чи кількох центрів велика кількість самостійних господарюючих суб'єктів, що мають свої специфічні особливості та окремі системні цілі. Так, за обсягом продукції, що виробляється, та кількістю зайнятих працівників галузь будівництва на сьогодні займає майже десяту частину економіки України» [12].

У ринкових умовах управління будівництвом ускладнюється, оскільки слід врахувати зміни кон'юнктури ринку, попиту та пропозиції. Результати дослідження діючої системи бухгалтерського обліку показали, що управлінський персонал будівельно-монтажних організацій не в повному обсязі забезпечується необхідною обліковою інформацією, яка дозволяла б приймати ефективні та виважені управлінські рішення в процесі здійснення інвестиційно-будівельної діяльності, а методологія організації бухгалтерського обліку багато в чому застаріла й не відповідає сучасним динамічним та інформаційно насиченим ринковим вимогам.

Тому основним завданням теорії та практики бухгалтерського обліку в будівельних організаціях є підвищення його достовірності, оперативності та аналітичності на базі використання комп'ютерної техніки. Лише такі заходи забезпечать покращення системи управління інвестиційно-будівельною діяльністю.

Економіка країни складається з ряду галузей, які залежно від характеру виконуваних ними функцій відносяться до галузей, що виробляють товари (промисловість, будівництво, сільське господарство та ін.), або до галузей економіки, що надають ринкові і неринкові послуги.

Продукцією галузі будівництва є «закінчені будівництвом і здані в експлуатацію заводи і фабрики, залізничні й автомобільні дороги,

електростанції, іригаційні та судноплавні канали, порти, житлові будинки та інші об'єкти, що утворюють основні фонди господарського комплексу країни» [12].

Будівництво як галузь економіки створює основні засоби для всіх галузей національного господарства.

Продукцією капітального будівництва є запроваджені в дію і прийняті в установленому порядку виробничі потужності і об'єкти невиробничого призначення. Будинки і споруди, оснащені технологічним, енергетичним і іншим обладнанням та технікою, складають натурально-речовий зміст основних виробничих засобів.

Капітальне будівництво створює, таким чином, матеріальні умови, що забезпечують можливість функціонування засобів виробництва.

Галузь будівництво об'єднує діяльність загальнобудівельних та спеціалізованих організацій, проектно-вишукувальних та науково-дослідних організацій, підприємств будіндустрії у складі будівельних об'єднань, а також організацій, що виконують будівельно-монтажні роботи господарським способом.

У число будівельних організацій включаються юридичні особи усіх форм власності (підприємства), зареєстровані і отримали ліцензію на будівельну діяльність, виконували роботи за договорами будівельного підряду або державним контрактом, що укладаються з замовниками.

До сфери капітального будівництва відносять також «діяльність замовників, що розпоряджаються капітальними вкладеннями, джерелами яких є власні, позикові кошти підприємств, а також кошти державного бюджету» [12].

Розвиток будівництва, підвищення його ефективності відбувається на основі його індустріалізації, основними напрямками якої є: перенесення виконання частини технологічних процесів з будівельних майданчиків на заводи, в стаціонарні умови виробництва з метою підвищення зборності споруджуваних будівель і споруд; поліпшення технологічних проектних рішень будівель і споруд, їх подальша типізація і уніфікація; механізоване потокове виробництво конструкцій, виробів, деталей і матеріалів на заводах або в підсобних цехах будівельних організацій з високим ступенем їх будівельної готовності; механізоване поточне виконання технологічних операцій і процесів зведення будівель і споруд, доставка будівельних матеріалів і конструкцій з метою забезпечення безперервного виробництва будівельних робіт.

Крім створення основних засобів, до функцій капітального будівництва відносяться розширення, реконструкція і технічне переозброєння вже діючих основних засобів. Тому основним завданням капітального будівництва є розширене відтворення і якісне оновлення основних засобів усіх галузей економіки країни.

У сфері капітального будівництва беруть участь більше 70 галузей національної економіки, які забезпечують будівництво усім необхідним.

У будівництві використовується 50% продукції промисловості будівельних матеріалів, близько 18% металопрокату, 40% пиломатеріалів, більше 10% продукції машинобудівної промисловості.

Будівництво обслуговують практично всі галузі промисловості. Для перевезення будівельних матеріалів, будівельних конструкцій та будівельної техніки використовуються практично всі види транспорту: автомобільний, залізничний, річковий, морський та повітряний. Величина транспортних витрат у витратах на будівництво досягає 20%.

За обсягом виробленої продукції і кількістю зайнятих людських ресурсів на будівельну галузь припадає приблизно десята частина економіки країни. У будівельній галузі діють близько 137 тис. будівельно-монтажних підприємств і понад 11 тис. проектно-вишукувальних організацій.

У процесі створення основних засобів, що представляють собою будівельну продукцію будівельних організацій, зайняті робочі кадри, застосовуються засоби праці (техніка) і предмети праці (матеріали). Взаємодіючи між собою, основні елементи будівельного процесу створюють кінцеву будівельну продукцію (що представляє собою будівлі, споруди, об'єкти) в натуральному і грошовому вираженні.

У будівельному процесі може бути виділено три етапи:

- підготовка будівництва;
- власне будівництво;
- реалізація будівельної продукції (здача готового об'єкта будівництва в експлуатацію).

Підготовка будівництва здійснюється за наступними напрямками: техніко-економічні дослідження доцільності будівництва об'єкта, проектування об'єкта та інженерно-технічна підготовка до будівництва.

Кожен напрямок має свої завдання. У процесі техніко-економічних досліджень визначаються основні техніко-економічні показники майбутнього об'єкта і оцінюється економічна доцільність його будівництва.

На стадії проектування розробляються конструктивно-компонувальні рішення об'єкта, методи організації його будівництва і технологія виконання робіт, визначається кошторисна вартість будівництва. Після цього здійснюється інженерно-технічна підготовка до будівництва: виноситься опорна геодезична мережа і будівельна сітка, проводяться роботи з підготовки території будівельного майданчика, під'їзних транспортних комунікацій.

На другому етапі, коли здійснюється власне будівництво, на будівельному майданчику створюється будівельна продукція з відповідними будівельними витратами, матеріальні елементи будівель, їх будівельна виразність.

На третьому етапі відбувається завершення будівництва об'єкта разом з реалізацією будівель: введення їх в експлуатацію і передача їх замовнику.

Кожному етапу будівництва відповідають відповідні стадії кругообігу капітальних вкладень:

- виробництво як продуктивна форма створення основних засобів;
- реалізація як форма перетворення будівельної продукції в основні засоби;
- підготовка наступного циклу відтворення з метою чергового перетворення грошових фондів в продуктивні.

Чим більше ступінь взаємодії всіх елементів відтворення в часі і просторі, тим вище економічна ефективність будівництва.

Під будівельним процесом розуміється сукупність взаємопов'язаних основних, допоміжних і обслуговуючих технологічних операцій, здійснюваних на будівельному майданчику, в результаті взаємодії яких створюється будівельна продукція.

Витрати на здійснення будівельного процесу відображають його сутність та собівартість. Витрати будівельної організації, пов'язані з виробничо-господарською діяльністю по зведенню об'єкта будівництва, поділяються на одноразові і поточні.

До одноразових витрат відносяться витрати на створення або придбання основних фондів будівельних організацій, вартість матеріальних запасів в оборотних коштах, незавершеного будівництва.

Поточні витрати – «це всі витрати будівельного підприємства, безпосередньо і побічно пов'язані зі створенням об'єкта будівництва: заробітна плата, будівельні матеріали, амортизаційні відрахування, інші витрати. Загальна сума поточних витрат становить собівартість будівельно-монтажних робіт» [6].

Інвестиції в основний капітал – це «сукупність витрат (фінансових, матеріальних ресурсів, інтелектуальних цінностей), що спрямовуються на створення, відтворення та придбання основних засобів (у вигляді нерухомості) шляхом нового будівництва, розширення, реконструкції, технічного переозброєння об'єктів, придбання будівель, споруд, машин, обладнання, інструментів, інвентарю тощо з метою отримання інвестором економічного, соціального або екологічного ефекту» [6].

Інвестор – це «суб'єкт інвестиційної діяльності, який приймає рішення про вкладення власних і позикових майнових та інтелектуальних цінностей в будівництво об'єкта» [6].

Інвестори мають юридичні права на повне розпорядження результатами інвестицій. Інвестори визначають сферу докладання капітальних вкладень (інвестицій), виробляють умови контрактів на будівництво об'єкта з іншими учасниками інвестиційного процесу та здійснюють з ними фінансово-кредитні розрахунки. Інвестор може виступати в ролі замовника, кредитора, покупця будівельної продукції - об'єкта, а також виконувати функції замовника або забудовника.

Замовником є юридична або фізична особа, яка прийняла на себе функції організації та управління фінансовим проектом будівництва об'єкта, починаючи від техніко-економічного обґрунтування капітальних вкладень і закінчуючи задачею об'єкта в експлуатацію або виходом промислового підприємства на проектну потужність.

Забудовник відрізняється від замовника правами на земельну ділянку під будівництво. Він є землевласником на правах особистої власності, а замовник використовує земельну ділянку під будівництво на умовах тривалої оренди.

Генеральний підрядник – фірма, що здійснює за договором підряду (або контрактом) зведення об'єкта. Генпідрядник відповідає перед замовником за

будівництво об'єкта в повній відповідності з умовами договору, проектно-кошторисною документацією та будівельними нормами і правилами.

За погодженням із замовником залучає до виконання окремих комплексів будівельно-монтажних робіт субпідрядні організації і несе відповідальність за якість виконаних робіт протягом гарантійного періоду часу після здачі об'єкта в експлуатацію.

Ідея інвестицій капіталу в нерухомість обґрунтовується доцільністю її реалізації на стадії техніко-економічного розрахунку капітальних вкладень, потім слідують передпроектні дослідження і ескізний проект, проектування, підготовка будівництва і виробництво робіт, реалізація будівельної продукції, експлуатація об'єкту.

У рамках ринкової економіки для здійснення всього процесу вкладення інвестицій у будівництво залучається особлива центральна фігура - керуючий проектом, який може бути зі штату замовника, зі спеціалізованої сторонньої організації або - за контрактом - фахівець як фізична особа. Керуючий проектом (проект-менеджер) повинен бути універсальним фахівцем, поєднувати в одній особі знання інженера-будівельника, менеджера, економіста, фінансиста і бути талановитим організатором.

Капітальні вкладення – це витрати на нове будівництво, реконструкцію, розширення і технічне переозброєння діючих промислових, сільськогосподарських, транспортних, торговельних та інших підприємств, витрати на житлове, комунальне і культурно-побутове будівництво незалежно від джерела фінансування та форми власності замовника (інвестора).

До капітальних вкладень відносяться витрати: на будівельні роботи всіх видів; роботи з монтажу обладнання; придбання обладнання, що вимагає і не потребує монтажу, передбаченого в кошторисах на будівництво; придбання виробничого інструменту і господарського інвентарю, що включаються до кошторису на будівництво; придбання машин та обладнання, що не входять до кошторису на будівництво; інші роботи і витрати.

Будівництво — «це спорудження нового об'єкта, реконструкція, розширення, добудова, реставрація і ремонт об'єктів, виконання монтажних робіт» [12].

Об'єкт будівництва — сукупність будівель і споруд або окремі будівлі і споруди, будівництво яких здійснюється за єдиним проектом.

Підгалузі будівництва:

- житлове;
- промислове;
- транспортне;
- сільськогосподарське;
- культурно-побутове та ін.

Будівництво здійснює підрядник (будівельно-монтажна організація) на кошти замовника.

Взаємовідносини між підрядником і замовником регулюються договорами на весь термін будівництва (будівельними контрактами).

Форма контракту, порядок його укладання регулюються ПСБО 18 «Будівельні контракти».

Замовник виконує такі функції:

- здійснює фінансування будівництва;
- визначає умови укладання підрядного контракту;
- здійснює контроль за ходом будівництва;
- приймає завершені об'єкти;
- здійснює розрахунки з підрядниками тощо.

Замовник може здійснювати будівництво господарським, підрядним або змішаним способом.

Традиційна форма генпідрядних відносин полягає в наступному:

Замовник вирішує організаційні питання відведення земельної ділянки, отримання дозволу на будівництво, здійснює підготовку до укладання будівельного контракту тощо. Для виконання проектно-пошукових робіт замовник залучає спеціалізовану проектну організацію. Виконання будівельних робіт доручає підряднику.

Генеральний підрядник виконує загальні будівельні роботи власними силами; виконання спеціальних робіт доручає субпідрядникам.

Будівництво об'єктів здійснюється згідно із затвердженою документацією.

Будівництво як вид діяльності підлягає ліцензуванню (нове будівництво, реконструкцію, реставрацію і капітальний ремонт).

Особливості будівництва і обліку в ньому настільки значні, що це призвело до прийняття галузевого стандарту — П(С)БО 18 «Будівельні контракти», а саме:

1. Тривалість виробничих циклів зумовлює велику питому вагу незавершеного виробництва і особливі умови розрахунків із замовниками — оплата, зазвичай, здійснюється за виконані етапи робіт, вартість яких визначається згідно з П(С)БО 18; будівельні організації нерідко вимушені залучати позикові кошти у зв'язку з повільним оборотом власних коштів.

2. Об'єкти будівництва непорушні, немає переміщення об'єктів до покупця, але мають місце витрати на переміщення будівельних машин і механізмів до об'єкта будівництва, на спорудження тимчасових (нетитульних) споруд.

3. Будівельні організації, як правило, до початку робіт знають конкретного замовника, з яким укладають договір, від якого отримують кошти на будівництво і який приймає об'єкт на місці після закінчення будівництва. Це зумовило необхідність обліку витрат і доходів у розрізі будівельних контрактів; особливості такого обліку розкриті в П(С)БО 18.

4. Будівельні ділянки розкидані по великій території, перебувають на значній відстані від керівництва, їх місце постійно змінюється, що послаблює контроль за виконанням робіт, зберіганням матеріалів.

5. Наявність допоміжних виробництв, різноманітність видів робіт (монтажні, штукатурні, оздоблювальні, санітарно-технічні, електротехнічні тощо) та їх різна трудомісткість ускладнюють первинний та аналітичний облік.

6. Об'єкти будівництва знаходяться просто неба, кліматичні умови призводять до матеріальних втрат внаслідок дії дощу, морозу, снігу, вітру.

Як галузь матеріального виробництва будівництво має ряд особливостей, що відрізняють його від інших галузей. Особливості галузі пояснюються характером його кінцевої продукції, специфічними умовами праці, специфік застосовуваної техніки, технології, організації виробництва, управління та матеріально-технічного забезпечення.

Зазначені особливості поділяються на загальні, притаманні всій галузі незалежно від споруджуваних об'єктів і їх призначення, і спеціальні, характерні для окремих будівельних міністерств.

Загальні особливості будівництва:

1. Нестационарність, тимчасовий характер, неоднотипність будівельного виробництва і характеру кінцевої продукції. У будівництві рухливими є робочі місця і будівельні машини, механізми, устаткування, техніко-технологічне оснащення праці, а продукція - нерухомою. Кінцева продукція будівництва створюється протягом певного часу і застосовується там же, де вона закріплена територіально. Продукція будівельної галузі є предметом тривалого користування і служить суспільству десятки і сотні років.

2. Технологічний взаємозв'язок всіх операцій, що входять до складу будівельного процесу. «У промисловості до початку випуску продукції відпрацьовується технологія виробництва. У будівництві до початку будівельно-монтажних робіт створюються тимчасові виробничо-побутові та адміністративно-господарські будівлі, виконуються прокладки інженерних комунікацій, доріг, ліній електропередачі тощо. Всі ці особливості вимагають своєрідних організаційних форм і додаткових витрат.

«Поряд з цим тривалі терміни будівництва викликають відволікання коштів з господарського обороту у незавершене будівництво. Наднормативна тривалість будівництва і подальше вдосконалення технологічного прогресу приводять до перегляду раніше прийнятих рішень про хід будівництва з урахуванням застосування нової техніки і технології робіт. Технологія будівельного виробництва вимагає суворої послідовності у виконанні окремих його процесів: завершення одного робочого процесу передуює початку іншого.

Жоден будівельний процес не може початися без закінчення попереднього; продукцію своєї праці в цих умовах не можна накопичувати на проміжних складах. У зв'язку з цим будівельні процеси не можна розташувати просторово, виникають труднощі одночасного використання робітників відповідно до їх спеціальності і кваліфікації.

3. Нестійкість співвідношення будівельно-монтажних робіт за їх складністю та видами протягом місяця, що ускладнює розрахунок чисельного та професійно-кваліфікаційного складу робітників.

4. Участь різних організацій у виробництві кінцевої будівельної продукції. У промисловому виробництві при будь-якого ступеня кооперування кінцеву продукцію випускає один виконавець, який цю продукцію і реалізує. У будівництві об'єктів одночасно беруть участь кілька будівельно-монтажних організацій (генпідрядник, субпідрядники), що створюють окремі конструктивні

елементи будівлі. Кожна з цих організацій реалізує (здає) виготовлену частину продукції.

5. Роль клімату та місцевих умов в будівельних роботах. «Незважаючи на ліквідацію сезонності в будівництві, негативні температури вимагають виконання заходів, що забезпечують спорудження об'єктів і в зимових умовах. Будівництво будівель одного і того ж типу в різних районах країни вимагає різних витрат матеріальних ресурсів. Умови будівництва багато в чому визначаються сейсмічними умовами, рельєфом місцевості, геологічною будовою ґрунту, наявністю ґрунтових вод, способом доставки на будівельний майданчик конструкцій і матеріалів.

Робітники на будівництві більше схильні до дії кліматичних умов, ніж робітники інших галузей промисловості. Ця особливість вимагає докладання великих сил в найбільш сприятливий період року. У зв'язку з цим на основні будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи вводяться поправочні коефіцієнти, що дозволяють враховувати відхилення від нормативних умов праці.

Спеціальні особливості будівництва викликані великою різноманітністю споруджуваних об'єктів. До їх числа відносяться: промислові, житлово-цивільні, соціально-побутові, транспортні, сільськогосподарські, меліорації і водного господарства, магістральних трубопроводів, ліній електропередачі.

Будівництво промислових об'єктів характеризується концентрацією їх на відведеній території і складністю споруджуваних об'єктів. Роботи на одному місці ведуться понад року.

На організації, зайняті на спорудженні щодо довгострокових об'єктів, менший вплив надає перебазування засобів виробництва. На цих будівельних підприємствах, як правило, стабільний склад кадрів.

Будівництву об'єктів транспорту, магістральних трубопроводів, меліорації і водного господарства, об'єктів сільськогосподарського призначення та ліній електропередачі властиві: невеликий обсяг робіт на одному місці, необхідність ведення робіт на різних об'єктах, віддалених один від одного на відміну від сконцентрованих в одному місці, а також рухливість робочих місць у міру зведення того чи іншого об'єкта і спорудження їх у необжитих місцях.

Зведення житлово - цивільних та соціально - побутових об'єктів характеризується суворим дотриманням послідовності і черговості комплексної забудови.

У зв'язку з цим поряд з житловими масивами повинні будуватися дороги, системи водопостачання, енергопостачання, тепломережа, школи, дитячі ясла і сади, об'єкти торгівлі, культури та побутового обслуговування. Недотримання вимог споруди цих об'єктів призводить до порушення санітарних і містобудівних норм і правил. Для будівництва об'єктів соціального призначення характерні часта перебазування будівельної техніки, устаткування, бригад та учасників будівельних підприємств, додаткові витрати часу, фінансів, матеріалів, що призводить до зменшення ефективності діяльності будівельних організацій.

Будівництво, як галузь економіки є предметом дослідження багатьох науковців, а саме: В.Ф. Палія, О.М. Брадула, Ф.Ф. Бутинця, А.М. Герасимовича, Сопка, Ю.І. Осадчого [3]. Методологічні засади відображення в бухгалтерському обліку інформації про будівельну діяльність регламентовано законодавчими і нормативними документами, постановами, національними стандартами бухгалтерського обліку (ДОДАТОК А).

Товариство з обмеженою відповідальністю «Криворізька будівельна компанія» - це компанія в Україні, головний офіс якої знаходиться в м. Кривий Ріг. ТОВ «КБК» (скорочена назва компанії) має приватну форму власності. Юридична адреса та фактичне місцезнаходження компанії: 50005, Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, вул. Каховська, буд. 33.

ТОВ «Криворізька будівельна компанія» (до 21.11.2010 р. – ЗАТ «Криворізька будівельна компанія») було засновано 25 вересня 2000 р. Товариство з обмеженою відповідальністю «Криворізька будівельна компанія» є самостійним підприємством. Компанія філій та підрозділів не має. Підприємство має ліцензію на будівельну діяльність, у 2008 році була отримана ліцензія на право виконання генпідрядних робіт у будівництві. Підприємство виконує будівельно-монтажні роботи по капітальному будівництву, ремонту та реконструкції, тобто – «будівництво під ключ» на об'єктах металургійного, цементного та гірничодобувного комплексу, а також на об'єктах соціально-культурного призначення України. Для виконання цих робіт компанія має великий штат працівників інженерно-технічного складу. Працівники робітничих професій мають усі необхідні дозволи для роботи в умовах підвищеної небезпеки.

Будівельно-монтажні роботи виконуються як з матеріалів замовника, так і з власних, які придбані за власний кошт. Підприємство має складські приміщення, власну виробничу базу, яка розташована поблизу основного замовника – ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Власні та орендовані основні засоби також сприяють якісному виконанню будівельних робіт.

Компанія постійно приймає участь у тендерних конкурсах на різноманітних підприємствах.

За даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (ЄДР) дата державної реєстрації ТОВ «КБК» (код 37861655) — 25 жовтня 2011 р. Власниками даної фірми є Переверзев Василь Іванович (частка статутного капіталу: 50%), Переверзева Галина Павлівна (частка статутного капіталу: 25%) та Переверзев Олександр Васильович (частка статутного капіталу: 25%). Загальна сума статутного капіталу компанії становить 40 300 000 грн. Головним засновником та генеральним директором даної фірми є Переверзев Василь Іванович.

ТОВ «Криворізька будівельна компанія» сьогодні - безумовний лідер в області каркасно-монолітного будівництва. Компанія динамічно розвивається, злагоджено працюють департамент і служба, діяльність яких спирається на впровадження інноваційних ідей, потужну сучасну матеріально-технічну базу і численний штат висококваліфікованих фахівців.

Місія ТОВ «Криворізька будівельна компанія» полягає в тому, щоб, надаючи якісні будівельні послуги, об'єднувати людей і допомагати реалізовувати їм свої цілі, зберігаючи їхній час і кошти для повноцінного життя в сучасному суспільстві. Це дозволяє компанії реалізовувати об'єкти будь-якого ступеня складності в різних регіонах країни і за її межами.

Висока якість реалізації, а також можливості економічної експлуатації цих об'єктів дають заслужений результат. Кожен новий об'єкт - це нові рішення і технології реалізації, що дозволяють вдосконалюватися і виконувати замовлення в еталонній якості.

Завдяки солідній виробничій базі, накопиченому досвіду та інноваціям, які постійно впроваджуються, підприємство виводить на ринок нові пропозиції, які оптимально відповідають очікуванням споживачів. ТОВ «Криворізька будівельна компанія» створює простір, в якому людина відчуває комфорт і незмінне бажання творити.

У комплекс робіт, що виконуються компанією, входять:

1. Робота підготовчого етапу:

- розчищення територій та підготовка їх до забудови;
- розбирання і демонтаж будівель і споруд;
- будівництво тимчасових доріг, інженерних мереж і споруд.

2. Комплекс робіт нульового циклу:

- розробка виїмок, вертикальне планування;
- ущільнення ґрунтів і встановлення ґрунтових підстав;
- монтаж фундаментів і стін перекриттів, колон підземної частини будівель;
- встановлення заглиблених в ґрунт стін, споруд способом "стіна в ґрунті».

3. Робота зі зведення каркасів та огорожувальних конструкцій будівель різних типів:

- встановлення монолітних бетонних і залізобетонних конструкцій;
- монтаж елементів конструкцій надземної частини будівель (колон, рам, ригелів, ферм, балок, плит, панелей стін);
- монтаж вентиляційних блоків, об'ємних блоків шахт ліфтів і смітєпроводів, санітарно-технічних кабін;
- складання дерев'яних (з бруківкою) будівель і споруд заводського виготовлення;
- металеві конструкції.

4. Кам'яні та фасадні роботи:

- кладка стін, перегородок з блоків і цегли.

5. Роботи по влаштуванню покрівель:

- установлення покрівель з рулонних матеріалів;
- покрівлі з полімерних і емульсійно-бітумних складів;
- мембранні покрівлі.
- встановлення покрівлі з штучних матеріалів.

Внутрішні загальнобудівельні роботи:

- каркасно-обшивні перегородки;
- стіни і конструкції зі скляних блоків і профільного скла;
- віконні та дверні блоки, просторові конструкції з алюмінієвого профілю, профілю ПВХ, склопластика, інших полімерних і комбінованих матеріалів;
- ізоляційні роботи.

Послуги із влаштування підлог:

- встановлення вирівнюючих стяжок перекриттів;
- встановлення покриттів з плит, плиток і уніфікованих блоків;
- встановлення покриттів з деревини і виробів на її основі;
- встановлення покриттів з полімерних матеріалів.

Оздоблювальні роботи:

- виробництво штукатурних і ліпних робіт;
- виробництво декоративних оздоблювальних робіт;
- виробництво скляних робіт;
- виробництво облицювальних робіт;
- монтаж підвісних (натяжних) стель, панелей і плит з лицьовою обробкою.

Роботи з благоустрою та озеленення:

- облаштування проїздів, пішохідних доріжок і майданчиків;
- облаштування відкритих спортивних споруд;
- озеленення території.

На сьогоднішній день на підприємстві працюють п'ять ділянок, цех по виготовленню металоконструкцій, що виконують будівельно-монтажні роботи на підприємствах Кривого Рогу та України.

З наведеного рисунка можна сказати, що структура підприємства досить складна: є декілька замісників генерального директора компанії, які виконують окремий вид управління. Такий вид керівництва дозволяє удосконалити роботу усієї фірми, розділивши кожен вид роботи між рівними в обов'язках, правах та можливостях керівниках кожного підрозділу.

Відповідно до загальних положень підприємства (ДОДАТОК А.1), ТОВ «Криворізька будівельна компанія» працює згідно КВЕДу-2005 «45.21 Будівництво будівель». Цей підклас включає будівництво всіх типів будівель: житлових, адміністративних, промислових (цехів, заводів), торгових, транспортних підприємств, складів, закладів культури, освіти та будь-яких інших будівель, крім підприємств важкої (енергетика, гірничодобувна) промисловості; будівництво індивідуальних будинків “під ключ”; роботи з реконструкції, реставрації та ремонту будівель. Тобто сфера діяльності ТОВ «Криворізька будівельна компанія» охоплює дуже багато можливих аспектів її функціонування.

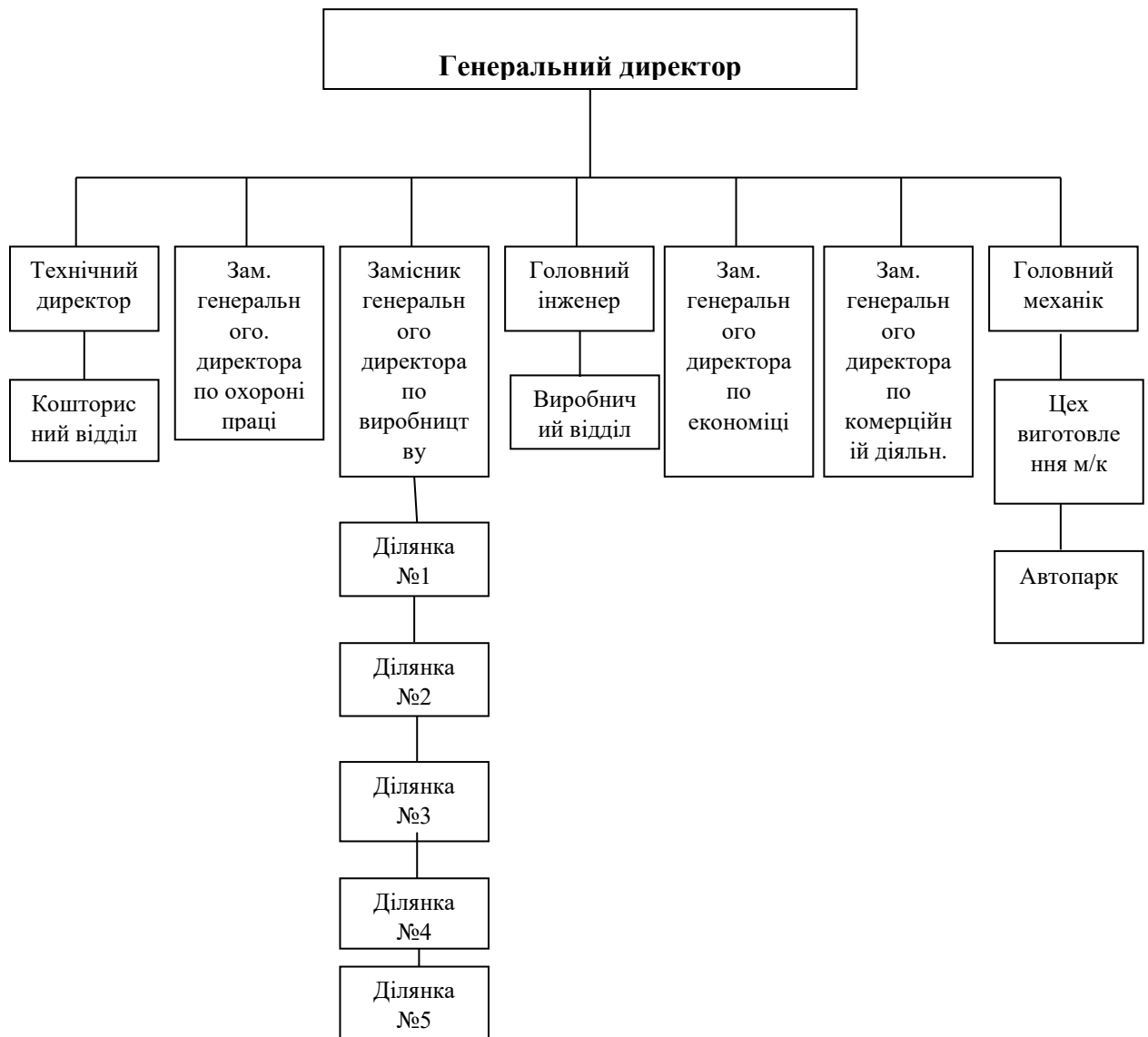

Рис. 1.1 - Структура ТОВ «Криворізька будівельна компанія»
Складено автором за даними [12]

Згідно відомостей з ЄДР ТОВ «Криворізька будівельна компанія» працює за такими напрямками (за КВЕД-2010) (ДОДАТОК Б):

1. Основний:
 - 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель.
2. Інші:
 - 25.11 Виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій.
 - 42.99 Будівництво інших споруд.
 - 43.11 Знесення.
 - 43.99 Інші спеціалізовані будівельні роботи.
 - 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин.
 - 77.32 Надання в оренду будівельних машин і устаткування.
 - 77.33 Надання в оренду офісних машин і устаткування, у тому числі комп'ютерів.

77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів.

46.73 Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням.

46.90 Неспеціалізована оптова торгівля.

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

74.90 Інша професійна, наукова та технічна діяльність.

77.11 Надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів.

77.12 Надання в оренду вантажних автомобілів.

Згідно вищенаведеному переліку напрямків діяльності, можна більш детально виокремити види діяльності підприємства, а саме:

1. загальне будівництво будівель (нові роботи, роботи з заміни, реконструкції та відновлення);
2. монтаж і встановлення збірних конструкцій;
3. дослідження ринку та вивчення суспільної думки;
4. оптова торгівля будівельними матеріалами;
5. інші види оптової торгівлі;
6. послуги інжинірингу.

Відділ бухгалтерії налічує шість працівників, які кваліфіковано виконують свою роботу під керівництвом головного бухгалтера:

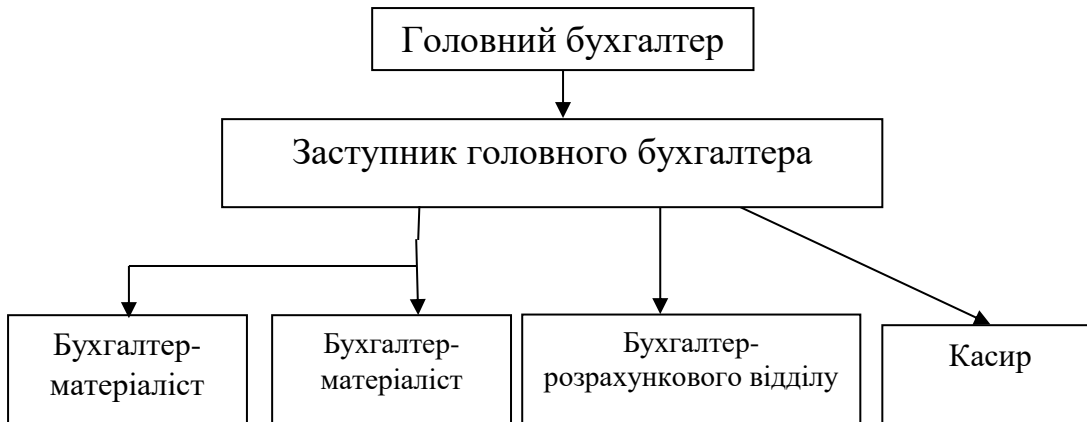

Рис. 1.2 - Структура бухгалтерської служби ТОВ «Криворізька будівельна компанія»

Складено автором за даними [12]

ТОВ «КБК» виконує будівельно-монтажні роботи по капітальному будівництву, ремонту та реконструкції, тобто – «будівництво під ключ» на об'єктах металургійного, цементного та гірничодобувного комплексу, а також на об'єктах соціально-культурного призначення України.

Протягом 2015 - 2020 років ТОВ «КБК» вело будівництво на різних об'єктах, а саме: ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг», Центральний вузол доменної печі на ПАТ «Запоріжсталь» та інші.

Основними замовниками будівельно-монтажних робіт, що виконуються ТОВ «КБК» є ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг», ПАТ «ЦГЗК», ПрАТ «Криворіжаглобуд», ПАТ «Північний ГЗК» та інші промислові підприємства Кривого Рогу.

Основні економічні показники фінансово - господарської діяльності ТОВ «Криворізька будівельна компанія» за 2018-2020 рр. представлено в таблиці 1.1. та складено за допомогою даних фінансової звітності ТОВ «КБК» (дод. В, Д).

Таблиця 1.1 - Основні економічні показники фінансово – господарської діяльності ТОВ «Криворізька будівельна компанія» за 2018-2020 рр.

Показники	2018р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темпи приросту (+), зниження (-), %	
				2019 - 2018 рр.	2020 - 2019 рр.	2019 - 2018 рр.	2020 - 2019 рр.
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	501792	715875	178942	214083	-536933	42,7	-75,0
2. Собівартість продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	473138	614218	171237	141080	-442981	29,8	-72,1
3. Валовий прибуток (+) або збиток (-) звітного періоду, тис. грн.	28654	101657	7705	73003	-93952	254,7	-99,2
4. Інші операційні доходи, тис.грн.	13439	69460	86129	56021	-60831	416,8	24,0
5. Адміністративні витрати, тис. грн.	11842	18129	19990	6287	1861	53,0	10,3
6. Інші операційні витрати, тис. грн.	4938	95694	121986	90756	26292	1838	27,5
7. Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	25313	57294	-48142	31981	-80123	126,3	-184,0
8. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	26444	62167	-38519	35725	-100686	135,0	-161,9
9. Чистий фінансовий результат, тис. грн.	21906	50977	-38519	29071	-89496	132,7	-175,5

Розроблено автором за даними (ДОД. Б.1, В, В.1, Д)

З таблиці 1.1 видно, що у 2019 році у порівнянні з 2018 роком дохід від реалізації виконаних будівельних робіт має тенденцію до збільшення і фактично збільшився на 214083 тис. грн.. У 2020 році у порівнянні з 2019 роком

спостерігається зменшення доходу від реалізації виконаних будівельних робіт на 75 %. В 2019 році собівартість будівельних робіт має тенденцію до зростання і становить 614218 тис.грн.. В 2020 році собівартість будівельних робіт зменшилась на 442981 тис. грн. порівняно з 2019 роком і становить 171237 тис.грн. Валовий прибуток у 2019 році складає 101657 тис.грн. і зріс у порівняно з 2018 роком на 73003 тис. грн. або на 254,7 %. В 2020 році валовий прибуток зменшився на 99,2%. Адміністративні витрати в 2020 році склали 19990 тис. грн., що більше 2019 року на 1861 тис.грн..

Фінансовий результат від операційної діяльності в 2020 році зменшився порівняно з 2019 роком на 80123 тис. грн. або на 184,0 %.

Чистий фінансовий результат у вигляді збитку у 2020 році становить 38512 тис.грн., що менше 2019 року на 89496 тис. грн. або на 175,5 %.

Одним з інструментів з'ясування реальної конкурентоспроможності є аналіз фінансового стану підприємства.

Ринкова економіка приводить у рух усі ресурси, аби кожна гривня, вкладена в підприємство, давала найвищий прибуток. Щоб забезпечити це необхідно постійно аналізувати фінансовий стан, проводити обґрунтоване наукове дослідження фінансових відносин і руху фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності кожного підприємства.

Інформаційною базою для аналізу фінансового стану ТОВ «КБК» є бухгалтерська фінансова звітність за 2016-2018 роки (дод. Б.1, В, В.1, Д).

Фінансові коефіцієнти – це знаряддя, яке допомагає користувачам звітності знайти ключі до загадок або виявити симптоми, які проявляються у житті підприємства. Аналіз за допомогою фінансових коефіцієнтів є орієнтованим на майбутнє, займаючись ним необхідно враховувати фактори, які впливають на показники аналізу зараз і можуть проявитися пізніше. Виходячи з цього, корисність фінансових коефіцієнтів залежить від вміння їх інтерпретувати.

Аналіз фінансового стану ТОВ «КБК» відображено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Аналіз показників фінансового стану ТОВ «КБК» за 2018 - 2020 рр.

Показник	Нормати вне значення	2018	2019	2020	Відхилення (+, -)	
					2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності <u>Ф.1 (ряд. 1160+ряд.1165)</u> Ф.1 ряд. 1695	0,2-0,35	0,10	0,01	0,04	-0,09	0,03
2. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) <u>Ф.1 ряд. 1495</u> Ф.1 ряд. 1900	0,25-0,5	0,32	2,4	0,3	0,08	-2,1

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5	6	7
3. Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів Ф.1(ряд.1595+ряд.1695+ряд.1525+ ряд.1665)_____ Ф.1 ряд. 1495	<1,0	2,1	2,2	2,2	0,1	-
6. Чистий оборотний капітал Ф.1 (ряд. 1195 – ряд.1695)	> 0	3301	-8345	-36733	-11646	-45078

Розроблено автором за даними (дод. Б.1, В)

З таблиці 1.2 видно видно, що коефіцієнт абсолютної ліквідності ТОВ «КБК» у 2020 році порівняно з 2010 роком збільшився на 0,03 пп. та становить 0,04 пп.

Коефіцієнт фінансової незалежності в 2020 році порівняно з 2019 роком зменшився на 2,1 пп. та дорівнює 0,3 п., він відповідає нормативному значенню і показує що підприємство фінансується за рахунок власних коштів.

У 2020 році коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів на є стабільним і становить 2,2 пп. Це свідчить про стабільну діяльність підприємства, яка фінансується за рахунок власних коштів.

Чистий оборотний капітал у 2020 році порівняно з 2019 роком знизився на 45078 п.. Це негативно характеризує підприємство.

Отже, в цілому ТОВ «КБК» стабільно отримує позитивні фінансові результати, крім 2020 року, але характеризується фінансовою незалежністю та ліквідністю.

Економічна діяльність — це процес поєднання дій, які приводять до отримання відповідного набору продукції або послуг.

Галузь — це сукупність усіх виробничих одиниць, які беруть участь переважно в однакових або подібних видах економічної діяльності.

Будівництво – особлива галузь національної економіки, яка формується, з однієї сторони, як процес відтворення основних фондів, що потребує необхідні капітальні вкладення на його здійснення, і з іншої – як процес власного розвитку даної галузі матеріального виробництва.

Будівельний комплекс – це «досить розгалужена без можливостей управління з одного чи кількох центрів велика кількість самостійних господарюючих суб'єктів, що мають свої специфічні особливості та окремі системні цілі. Так, за обсягом продукції, що виробляється, та кількістю зайнятих працівників галузь будівництва на сьогодні займає майже десятю частину економіки України».

Продукцією галузі будівництва є «закінчені будівництвом і здані в експлуатацію заводи і фабрики, залізничні й автомобільні дороги,

електростанції, іригаційні та судноплавні канали, порти, житлові будинки та інші об'єкти, що утворюють основні фонди господарського комплексу країни».

У будівельному процесі може бути виділено три етапи:

- підготовка будівництва;
- власне будівництво;
- реалізація будівельної продукції (здача готового об'єкта будівництва в експлуатацію).

2. МЕТОДИЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКУ У ТОВ «КРИВОРІЗЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ»

Для складання фінансової звітності та ведення бухгалтерського обліку у відповідності до діючих нормативних актів та надання її користувачам, керівництво підприємства формує облікову політику: обирає принципи, методи і процедури обліку таким чином, щоб достовірно відобразити фінансовий стан і результати діяльності підприємства та забезпечити зіставність показників фінансових звітів.

Визначення терміну «облікова політика» дається в ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» і в п.3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності.

Тобто, під-обліковою політикою слід розуміти сукупність способів ведення бухгалтерського обліку прийняту підприємством – первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування та узагальнення фактів господарського життя.

Облікова політика підприємства згідно з п.п. 25.1 НП(С)БО 1 розкривається у примітках до фінансової звітності, де підприємство висвітлює обрану облікову політику шляхом опису:

- принципів оцінки статей звітності;
- методів обліку за окремими статтями звітності».

Вона розробляється на багато років і може змінюватись лише в тому, випадку, якщо: змінюються статутні вимоги; змінюються вимоги органу, що затверджує положення (стандарти) бухгалтерського обліку; зміни забезпечать більш достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності підприємства.

Не вважається зміною облікової політики встановлення облікової політики для:

- подій або операцій, які відрізняються за змістом від попередніх подій або операцій;
- подій або операцій, які раніше не відбувалися.

Облікова політика застосовується щодо подій і операцій з моменту їх виникнення. У разі зміни облікової політики у примітках до фінансової звітності слід розкривати причини і сутність зміни, суму коригування нерозподіленого прибутку на початок звітного року або обґрунтування неможливості її достовірного визначення.

У ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» і п.18 НП(С)БО 1 наводяться десять основних факторів, якими слід керуватися при визначенні облікової політики:

- форма власності та організаційно-правова форма;
- вид діяльності чи галузеве підпорядкування (комерційна діяльність, будівництво, промисловість тощо);

- обсяги виробництва, середньоспискова чисельність працівників тощо;
- відносини із системою оподаткування (звільнення від різного виду податків, надання пільг по оподаткуванню);
- можливість самостійних дій з питань ціноутворення;
- «стратегія фінансово-господарського розвитку (мета і завдання економічного розвитку підприємства на довгострокову перспективу, напрями інвестицій, які будуть надані, тактичні підходи до вирішення перспективних завдань);
- наявність технічного оснащення функцій управління (забезпечення ЕОМ, засобами оргтехніки, програмними засобами);
- наявність ефективної системи інформаційного забезпечення підприємства (за всіма необхідними для підприємства напрямками);
- рівень кваліфікації бухгалтерських кадрів, економічної сміливості та ініціативи керівників підприємства;
- система матеріального заохочення ефективності роботи працівників за коло обов'язків, що виконуються.

Іноді нормативні документи взагалі не містять конкретних рекомендацій щодо правил обліку окремих фактів господарського життя.

Якщо система не встановлює спосіб ведення бухгалтерського обліку з конкретного питання, то при формуванні облікової політики підприємство самостійно розробляє відповідний спосіб, виходячи з діючих положень .

Способи ведення бухгалтерського обліку, обрані підприємством при формуванні облікової політики, застосовуються з 1-го січня нового року всіма структурними підрозділами (включаючи виділені в окремий баланс) не залежно від місця їх розташування. Розкриття інформації про облікову політику та її зміни у фінансовій звітності є передумовою зіставленості фінансових звітів одного підприємства за різні періоди, а також фінансових звітів різних підприємств. Тобто, користувачі набувають можливості оцінити, наскільки зіставляваними є дані окремих статей фінансової звітності того чи іншого звітного періоду, того чи іншого підприємства.

Бухгалтерський облік і фінансова звітність на підприємстві повинні відповідати основним принципам, установленим Законом про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні та відповідними П(С)БО.

На досліджуваному підприємстві створено наказ про облікову політику, та наказ про організацію бухгалтерського обліку , згідно якого визначені основні норми ведення бухгалтерського обліку на підприємстві (додаток К).

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві – «це система умов та елементів побудови облікового процесу з метою отримання достовірної та своєчасної інформації про господарську діяльність підприємства і здійснення контролю за раціональним використанням фінансових та виробничих ресурсів, що забезпечують оптимальне санкціонування такого обліку і подальший його розвиток».

Організація бухгалтерського обліку заключається в цілеспрямованій діяльності керівників підприємства по створенню, постійному впорядкуванню та

удосконаленню системи бухгалтерського обліку з метою забезпечення інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів.

Підприємства паралельно з бухгалтерським обліком зобов'язані, відповідно до чинного законодавства, вести і податковий облік.

Порядок організації і ведення обліку на підприємстві покладені на власника і головного бухгалтера. Підприємство самостійно визначає облікову політику та вибирає форму бухгалтерського обліку, як визначену систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації й узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних вимог, установлених законодавчо і нормативними документами, з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних.

Згідно з наказом «Про організацію бухгалтерського обліку й облікову політику» на підприємстві ведення бухгалтерського обліку і відповідальність покладені на головного бухгалтера, який повинен забезпечити безперервність відображення операцій і достовірну оцінку активів, зобов'язань і капіталу в обліку.

Аналітичний облік руху товарно-матеріальних цінностей здійснюється у відомостях обліку залишків матеріалів у кількісно-сумарному вираженні, одиницею запасів з метою бухгалтерського обліку вважається найменування, а оцінка запасів здійснюється за середньозваженою собівартістю.

Оцінка ступеня завершеності операцій з надання послуг здійснюється шляхом вивчення виконаної роботи, при цьому в бухгалтерському обліку доходи відображаються в звітному періоді підписання акта наданих послуг.

Метод розрахунку величини резерву сумнівних боргів застосовується виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, і надалі окремим розпорядницьким документом по кожному дебітору встановлюється відсоток погашення заборгованості в розмірі 100%.

Резервування засобів на забезпечення оплати відпусток, додаткове пенсійне забезпечення, забезпечення гарантійних зобов'язань, інших витрат і платежів на підприємстві здійснюється згідно законодавства.

Система оплати праці у ТОВ «КБК» затверджена в штатному розкладі, у який включений перелік витрат на виплату основної і додаткової зарплати, у виді премій, заохочень і виплат за виконання робіт (послуг), відповідно до договорів цивільно-правового характеру, а також будь-які інші виплати в грошовій чи натуральній формі, що можуть бути встановлені за домовленістю сторін.

Для відображення в бухгалтерському обліку фінансово-господарської діяльності підприємства й узагальнення інформації про витрати підприємства затверджений робочий План рахунків з використанням рахунків 8, 9 класів.

Специфічні рахунки для обліку в будівництві у ТОВ «КБК»:

- 113 «Тимчасові (нетитульні) споруди»;
- 238 «Незавершені будівельні контракти»;
- 239 «Проміжні рахунки»,
- 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»;
- 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»;

- 912 «Загальновиробничі витрати».

Проміжні рахунки — «рахунки за виконані роботи за будівельним контрактом, передані замовнику для оплати».

Специфічними первинними документами в будівництві є журнал обліку виконаних робіт (форма № КБ-6), Акт приймання виконаних підрядних робіт за формою № КБ-2в (додаток К.1), Довідка про вартість виконаних підрядних робіт та витрати, форма № КБ-3 (додаток Л).

Акт за формою № КБ-2в складається для визначення вартості виконаних обсягів підрядних робіт та проведення розрахунків за них на основі журналу КБ-6. Акт складається щомісячно при виконанні будівельною організацією робіт із залученням бюджетних коштів або коштів підприємств державної форми власності. Довідка КБ-3 складається для визначення вартості виконаних обсягів підрядних робіт і проведення розрахунків за них з підприємствами, незалежно від форми власності цих підприємств та джерел фінансування підрядних робіт. У разі складання акту КБ-2в у довідці вартість виконаних підрядних робіт за період з початку року визначається як сума вартості робіт згідно з актами за попередні періоди.

Облік грошових коштів, оплати праці, основних засобів тощо ведеться, як і в інших галузях.

Методи нарахування амортизації основних засобів будівельній організації обирають, як правило, різні для різних груп основних засобів; частіше прямолінійний і, для деяких видів будівельних машин, виробничий.

Є певні особливості в обліку будівельних матеріалів, найбільші особливості — в обліку доходів, витрат, розрахунків із замовниками.

Групування витрат за елементами та статтями у будівництві здійснюється, як і в інших галузях, згідно з П(С)БО 16.

Облік витрат ведеться у розрізі будівельних контрактів. П(С)БО 18 визначено, що витрати за будівельним контрактом включають:

- витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням цього контракту (прямі);
- загальновиробничі витрати.

Не включаються до складу витрат за будівельним контрактом, а відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені:

- «адміністративні витрати;
- витрати на збут;
- інші операційні витрати;
- витрати на утримання (амортизація, охорона тощо) незадіяних будівельних машин, механізмів та інших необоротних активів, які не використовуються при виконанні будівельного контракту.

Методичними рекомендаціями визначено порядок формування собівартості будівельно-монтажних робіт.

Об'єктом витрат можуть бути окремі види будівельно-монтажних робіт або об'єкт будівництва. Відповідно до об'єктів витрат розрізняють собівартість

окремих видів будівельно-монтажних робіт та собівартість всього об'єкта будівництва.

Витрати будівельної організації можуть класифікуватися за такими ознаками: види діяльності будівельної організації; місце виникнення витрат; види витрат; способи включення витрат до собівартості будівельно-монтажних робіт; результативність витрачання; календарні періоди; відносно договору підряду на виконання робіт з будівництва; наявність надзвичайних подій.

Базою розподілу загальновиробничих витрат (постійних та змінних) можуть бути:

- сума усіх прямих витрат на виконання будівельно-монтажних робіт;
- сума прямих витрат на оплату праці на виконання будівельно-монтажних робіт;
- трудозатрати на виконання будівельно-монтажних робіт (нормативні або фактичні);
- відпрацьований будівельними машинами і механізмами час тощо.

До складу елементу «Інші операційні витрати» у будівництві згідно з Методичними рекомендаціями включаються такі специфічні витрати:

- вартість послуг управлінь механізації та інших спеціалізованих організацій під час виконання будівельно-монтажних робіт, включаючи перебазування будівельних машин з об'єкта на об'єкт;
- платежі за викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, розміщення відходів;
- витрати на гарантійний ремонт зданих замовнику об'єктів;
- витрати, пов'язані з виконанням робіт вахтовим методом;
- вартість виданого спецодягу, спецвзуття, мийних та знешкоджувальних засобів, молока та лікувально-профілактичного харчування;
- виплати авторських винагород за винахідництво і раціоналізацію;
- витрати на сплату рентних платежів за використання земельних ресурсів та на сплату концесійних платежів за використання корисних копалин тощо.

До складу прямих витрат поруч з іншими статтями відносять витрати на експлуатацію будівельних машин та механізмів.

Загальновиробничі витрати поділяють на:

- витрати на управління та обслуговування будівельного виробництва;
- витрати на організацію робіт на будівельних майданчиках та вдосконалення технології, серед яких: витрати на утримання будівельних майданчиків, тимчасових нетитульних споруд, витрати на геодезичні роботи, на підготовку об'єктів будівництва до здачі, на утримання протипожежної та сторожової охорони, на перебазування лінійних підрозділів будівельних організацій тощо;
- витрати на здійснення заходів з охорони праці на будівельних майданчиках;
- інші загальновиробничі витрати.

Бухгалтерські проведення з обліку витрат у ТОВ «КБК»:

Нараховано прямі витрати:

Д-т 23 К-т 661, 20, 65, 13, 631, 685, 64...

Загальновиробничі витрати:

нараховано:

Д-т 91 К-т 661, 65, 20, 13, 631, 685, 64...

списано:

Д-т 23 К-т 91

Інші витрати (витрати періоду):

нараховано:

Д-т 92, 93, 94 К-т 66, 65, 20, 13, 631, 685, 64...

списано:

Д-т 791 К-т 92, 93, 94.

У кінці звітнього періоду в дебет субрахунку 903 з кредиту рахунку 23 списують тільки ті витрати, які визнані витратами звітнього періоду згідно з П(С)БО 18. Невизнані витрати залишаються на дебеті рахунку 23 і відображаються в рядку балансу «Незавершене виробництво».

У П(С)БО 18 для обліку витрат будівництва запропоновано субрахунок 230, який використовується у ТОВ «КБК».

Розглянемо облік витрат будівництва за допомогою таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Кореспонденція рахунків з обліку витрат будівництва у ТОВ «КБК»

Зміст операції	Д-т	К-т	Сума, грн	Облікові реєстри
1. Відображено прямі витрати на першому етапі	230	661,65, 20...	5300	Довідка бухгалтерії
2. Списано собівартість робіт за будівельним контрактом	903	230	5000	Довідка бухгалтерії
3. Списано на фінансовий результат	791	903	5000	Довідка бухгалтерії
4. Відображено прямі витрати на другому етапі	230	661,65, 20...	4000	Довідка бухгалтерії
5. Списано собівартість робіт за будівельним контрактом	903	230	4300	Довідка бухгалтерії
6. Списано на фінансовий результат	791	903	4300	Довідка бухгалтерії

Складено автором за даними [12]

Тобто, фактичні витрати формуються протягом періоду на субрахунку 230, а в кінці періоду до собівартості включають визнані витрати.

Генеральні підрядники щомісяця зменшують величину окремих статей загальновиборничих витрат на суму витрат на обслуговування субпідрядників проведенням:

Д-т 903 К-т 912.

Водночас зазначена сума витрат на обслуговування субпідрядників з урахуванням податку на додану вартість збільшується (за відповідними статтями загальновиборничих витрат) та відображається за дебетом рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» та кредитом субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

П(С)БО 18 передбачає такі види будівельних контрактів:

– контракт з фіксованою ціною — «догівір про будівництво, який передбачає фіксовану (тверду) ціну всього обсягу робіт за будівельним контрактом або фіксовану ставку за одиницю кінцевої продукції, що випускатиметься на об'єкті будівництва» [27];

– контракт за ціною «витрати плюс» — «догівір про будівництво, який передбачає ціну як суму фактичних витрат підрядника на виконання будівельного контракту та погодженого прибутку (у вигляді процента від витрат або фіксованої величини)» [27];

Оскільки будівництво триває, як правило, кілька місяців або років, оплата виконаних робіт здійснюється поетапно за обсяги виконаних протягом звітного періоду робіт.

Доходи і витрати протягом виконання будівельного контракту визнаються з урахуванням міри завершеності робіт на дату балансу, якщо кінцевий фінансовий результат цього контракту може бути достовірно оцінений.

Ступінь завершеності робіт за будівельним контрактом може визначатися за одним із методів:

- вимірювання та оцінка виконаної роботи;
- співвідношення обсягу заведеної частини робіт та їх загального обсягу за будівельним контрактом у натуральному вимірі;
- співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом.

Кінцевий фінансовий результат за будівельним контрактом з фіксованою ціною може бути достовірно оцінений за наявності одночасно таких умов:

- можливості достовірного визначення суми загального доходу від виконання будівельного контракту;
- імовірного отримання підрядником економічних вигод від виконання будівельного контракту;
- можливості достовірного визначення суми витрат, необхідних для завершення будівельного контракту, і ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом на дату балансу;

— можливості достовірного визначення та оцінки витрат, пов'язаних з виконанням будівельного контракту, для порівняння фактичних витрат за цим будівельним контрактом з попередньою оцінкою таких витрат.

Кінцевий фінансовий результат за будівельним контрактом за ціною «витрати плюс» може бути достовірно оцінений за наявності одночасно таких умов:

- імовірного отримання підрядником економічних вигод від виконання будівельного контракту ;
- можливості достовірного визначення витрат, пов'язаних з виконанням будівельного контракту, незалежно від імовірності їх відшкодування замовником.

Якщо кінцевий фінансовий результат за будівельним контрактом не може бути оцінений достовірно, то:

- дохід визнається в сумі фактичних витрат від початку виконання будівельного контракту, щодо яких існує імовірність їх відшкодування;
- витрати за будівельним контрактом визнаються витратами того періоду, протягом якого вони були зазнані.

Далі розглянемо порядок визначення ступеня завершеності робіт за наведеними вище методами. Метод 1 — вимірювання та оцінка виконаної роботи. Цей метод є звичним для українських будівельників. При його використанні сума доходу вже підрахована (визначена) в акті виконаних робіт (форма № КБ-2в). Метод 2 — співвідношення обсягу заведеної частини робіт та їх загального обсягу за будівельним контрактом у натуральному вимірі. Цей метод доцільно використовувати при виконанні однорідних робіт, що дає змогу розрахувати обсяг виконаних робіт у натуральних одиницях. Суть його полягає в тому, що визначається питома вага виконаних робіт у загальному обсязі робіт за будівельним контрактом у натуральному вираженні. Потім перемножується загальна вартість робіт і питома вага та визначається дохід на дату балансу. Метод 3 — співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом є найпоширенішим у світовій практиці. Його застосування розглянуто на прикладах.

Розрахунок доходу за методом співвідношення витрат наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 - Розрахунок доходу за методом співвідношення витрат

Показник	Етапи		
	I	II	III
1	2	3	4
1. Витрати, фактично визнані за етап	7000	5000	4000
2. Визнані витрати наростаючим підсумком	7000	12 000	16 000

Продовження таблиці – 2.2

1	2	3	4
3. Загальна сума планових витрат	16 000	16 000	16 000
4. Коефіцієнт співвідношення витрат наростаючим підсумком (ряд.2 : ряд.3)	0,4375	0,75	1
5. Дохід плановий (договірна ціна)	20 000	20 000	20 000
6. Дохід, визнаний наростаючим підсумком (ряд. 5 x ряд. 4)	8750	15 000	20 000
7. Дохід за етап	8750	6250	5000

Складено автором за даними [12]

Розрахунок суми доходів за методом співвідношення витрат при відхиленні договірної ціни та планових витрат наведено у таблиці 2.3.

Дохід будівельної організації, як і витрати, визначають визнаний і фактичний (оплачений). При виставленні рахунка замовнику за виконані етапи робіт їх сума відображається за дебетом субрахунку 238 «Незавершені будівельні контракти» і кредитом субрахунку 239 «Проміжні рахунки». Якщо суми, оплачені замовником, відрізняються від визнаної суми доходу, здійснюється коригування субрахунку 239.

Таблиця 2.3 - Розрахунок суми доходів за методом співвідношення витрат при відхиленні договірної ціни та планових витрат

Показник	Етап		
	I	II	III
1	2	3	4
Визнано витрати за етап	7000	5500	4000
Витрати наростаючим підсумком	7000	12 500	16 500
Загальна сума планових витрат	16 000	16 500	16 500
Коефіцієнт співвідношення витрат наростаючим підсумком	0,4375	0,7576	1

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4
Дохід плановий	20 000	21 000	21 000
Дохід, визнаний наростаючим підсумком	8750	15909,1	21 000
Дохід за етап	8750	7159,1	5090,9

Складено автором за даними [12]

Після завершення будівництва робиться обернене бухгалтерське проведення:

Д-т 239 К-т 238.

Таблиця 2.4 - Відображення доходів за будівельним контрактом у ТОВ «КБК»

Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума (грн.)	Облікові реєстри
1 й етап				
1. Відображено дохід будівельної організації і заборгованість замовника на першому етапі	361	703	12800	Довідка
2. Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	703	641	2133	Довідка
3. Відображено суму проміжного рахунку	238	239	8300	Довідка
4. Коригування проміжного рахунку	361	239	1200	Довідка
5. Відображено ПДВ на суму коригування	361	641	200	Довідка
2 етап				
1. Відображено дохід будівельної організації і заборгованість замовника на першому етапі	361	703	8300	Довідка
2. Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	703	641	1383	Довідка
3. Відображено суму проміжного рахунку	238	239	6500	Довідка
4. Коригування проміжного рахунку	361	239	-600	Довідка
5. Відображено ПДВ на суму коригування	361	641	-100	Довідка
6. Списано дохід на рахунок фінансових результатів	703	791	6917	Довідка
7. Закриття проміжних рахунків	239	238	7700	Довідка

Складено автором за даними [12]

Бухгалтерський облік в будівництві один із найскладніших видів обліку у галузях економіки. Витратна система будівництва – це кошти, витрачені на придбання матеріальних цінностей, оплату праці та інші, які формують собівартість будівельно – монтажних робіт. З ціллю удосконалення обліку витрат та формування собівартості будівельних робіт а також проведення аналізу для прийняття управлінських рішень пропонуємо більш детальну класифікацію

витрат на виробництво будівельної продукції за такими напрямками: для прийняття управлінських рішень, для визначення фінансового результату, для здійснення контролю.

Для підвищення контролю за формуванням собівартості будівельних робіт пропонуємо переглянути методи організації аналітичного обліку та склад калькуляційних одиниць на будівельних підприємствах.

З цією метою розроблено додаткові калькуляційні статті, щоб аналітично формувати витрати по всіх напрямках:

- можливості оцінки і нормування;
- організація нормативного обліку і бюджетного планування;
- розмежування прямих і непрямих витрат;
- формування інформації про пряму собівартість об'єкту калькуляції ;
- розділене відображення змінних і постійних витрат;
- ухвалення оперативних управлінських рішень на основі інформації про питомі витрати;
- розмежування витрат, що знаходяться під контролем різних менеджерів;
- організація обліку за центрами відповідальності і бюджетного планування;
- виділення умовнопостійних та умовнозмінних накладних витрат;
- виявлення причинно-наслідкових зв'язків між накладними витратами та об'єктами калькуляції, точніший підрахунок повної собівартості.

Також пропонуємо таку класифікацію статей витрат ТОВ «КБК»:

1. Матеріали;
2. Транспортні витрати по доставці матеріалів;
3. Витрати на оплату праці виробничого персоналу;
4. Відрахування на соціальні потреби;
5. Витрати на утримання і експлуатацію будівельних машин і механізмів;
6. Адміністративно-управлінські витрати;
7. Накладні витрати структурних підрозділів;
8. Загальнобудівельні накладні витрати;
9. Витрати на організацію робіт на будівельних майданчиках;
10. Охорона довкілля;
11. Інші накладні витрати.

Таке удосконалення допоможе посилити аналітичну та інформаційну функцію бухгалтерського обліку з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень;

- установити прямий зв'язок між витратами і визначальним обсягом будівельних робіт, а також з умовами їх здійснення;
- створити необхідні умови для аналізу і контролю витрат;
- «більш обґрунтовано відносити умовно-змінні витрати на собівартість конкретних робіт (правильно розподіляти фактичні витрати між окремими видами будівельно-монтажних робіт);
- підвищити зацікавленість будівельних організацій у скороченні витрат на управління і обслуговування підприємства;

– проводити пошук резервів економії ресурсів. Таким чином, при незначному збільшенні обсягу облікових робіт зростає аналітична цінність одержуваної інформації, яка необхідна для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Отже, під-обліковою політикою слід розуміти сукупність способів ведення бухгалтерського обліку прийняту підприємством – первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування та узагальнення фактів господарського життя.

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві – «це система умов та елементів побудови облікового процесу з метою отримання достовірної та своєчасної інформації про господарську діяльність підприємства і здійснення контролю за раціональним використанням фінансових та виробничих ресурсів, що забезпечують оптимальне санкціонування такого обліку і подальший його розвиток.

Специфічні рахунки для обліку в будівництві у ТОВ «КБК»:

- 113 «Тимчасові (нетитульні) споруди»;
- 238 «Незавершені будівельні контракти»;
- 239 «Проміжні рахунки»,
- 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»;
- 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»;
- 912 «Загальновиробничі витрати».

Бухгалтерський облік в будівництві один із найскладніших видів обліку у галузях економіки. Витратна система будівництва – це кошти, витрачені на придбання матеріальних цінностей, оплату праці та інші, які формують собівартість будівельно – монтажних робіт. З ціллю удосконалення обліку витрат та формування собівартості будівельних робіт а також проведення аналізу для прийняття управлінських рішень пропонуємо більш детальну класифікацію витрат на виробництво будівельної продукції за такими напрямками: для прийняття управлінських рішень, для визначення фінансового результату, для здійснення контролю.

3. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ У ТОВ «КРИВОРІЗЬКА БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ»

Податкова система України — це сукупність податків, зборів, інших обов'язкових платежів і внесків до бюджету України і державних цільових фондів, які діють у встановленому законом порядку.

Після прийняття Податкового кодексу в Україні діє 135 платежів (податків, зборів та інших обов'язкових платежів) — що є найгіршим показником у світі.

Податкову систему України можна представити у вигляді трьох основних підсистем:

- підсистема оподаткування юридичних осіб;
- підсистема оподаткування фізичних осіб;
- збори в державні цільові фонди.

Усі ці підсистеми знаходяться в тісному взаємозв'язку між собою, їх складають одні структурні елементи: прямі податки, непрямі податки, а також інші податки і збори.

Питання оподаткування в будівництві сьогодні є одними з найгостріших. Їх актуальність підтверджується цілою низкою проблем, пов'язаних зі специфікою будівельного процесу. Адже типовою є ситуація, коли об'єкт оподаткування з'являється раніше, ніж розпочинається саме будівництво, яке продовжується тривалий період. І сама будівельна продукція з'являється набагато пізніше, ніж перші «податкові проблеми» у забудовників.

ТОВ «КБК» працює на загальній системі оподаткування.

Загальну систему оподаткування обирають усі юридичні особи, які добровільно не обрали іншу систему оподаткування, або для яких встановлені обмеження щодо вибору системи оподаткування.

Юридичні особи, які знаходяться на загальній системі, платять згідно податкового кодексу такі основні податки, збори та інші обов'язкові платежі:

- податок на прибуток підприємств (ставка в 2021 році - 18%);
- податок на додану вартість (ставка в 2021 - 20%);
- єдиний соціальний внесок (ставка в 2021 - 22%);
- ПДФО (ставка в 2021 - 18%);
- військовий збір (ставка в 2021 - 1,5%);
- акцизний збір;
- екологічний податок;
- мито;
- плата (податок) на землю;
- збір за першу реєстрацію транспортного засобу;
- інші податки і збори, відповідно до законодавства України.

Податок на прибуток підприємства — «прямий податок, що стягується з прибутку організації (підприємства, банку, страхової компанії). Прибуток організації, як правило, визначається як дохід від діяльності компанії мінус сума встановлених відрахувань та знижок».

Платники податку на прибуток визначаються з позиції резиденства.

Так, платниками податку з числа резидентів є:

- суб'єкти господарювання – юридичні особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами;
- підприємства залізничного транспорту та їх структурні підрозділи, які отримують прибуток від неосновної діяльності залізничного транспорту;
- неприбуткові установи та організації у разі отримання прибутку від неосновної діяльності та/або доходів, що підлягають оподаткуванню відповідно до цього розділу;
- відокремлені підрозділи платників податку, за винятком представництв, що розташовані поза її місцезнаходженням, та який здійснює представництво і захист інтересів юридичної особи, фінансується такою юридичною особою та не отримує інших доходів, окрім пасивних доходів.

Платниками податку з числа нерезидентів є:

- юридичні особи, що створені в будь-якій організаційно-правовій формі, та отримують доходи з джерелом походження з України, за винятком установ та організацій, що мають дипломатичні привілеї або імунітет згідно з міжнародними договорами України;
- постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи із джерелом походження з України або виконують агентські (представницькі) та інші функції стосовно таких нерезидентів чи їх засновників.

Об'єктом оподаткування є валовий (балансовий) прибуток будівельного підприємства, яка являє собою суму прибутку, отриману від реалізації будівельних робіт (послуг) і доходів від позареалізаційних операцій, зменшених на суму витрат по цих операціях.

Прибутком визнаються отримані підприємством доходи від реалізації будівельно - монтажних робіт та майнових прав, зменшені на величину цих витрат. Прибуток від реалізації будівельно-монтажних робіт (послуг) - перевищення виручки від реалізації БМР (послуг) за мінусом ПДВ, податку з продажів над витратами на її виробництво і реалізацію, що включаються до собівартості БМР (послуг).

З метою визначення оподатковуваного прибутку будівельне підприємство (платник податків) зменшує отримані доходи на суму зроблених витрат.

Витратами визнаються обгрунтовані й документально підтверджені витрати, здійснені (понесені) платником податків.

Під обгрунтованими витратами розуміються економічно виправдані витрати, оцінка яких виражена в грошовій формі.

Під документально підтвердженими видатками розуміються витрати, підтверджені документами, оформленими відповідно до законодавства. Витратами визнаються будь-які витрати за умови, що вони зроблені для здійснення діяльності, спрямованої на одержання доходу.

Об'єктом оподаткування є:

- прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість

реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду;

- дохід (прибуток) нерезидента, що підлягає оподаткуванню, з джерелом походження з України.

Доходи, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування, включаються до доходів звітного періоду на підставі визначених законодавством документів та складаються з:

- доходу від операційної діяльності, який визначається відповідно до пункту 135.4 ПКУ;

- інших доходів, які визначаються відповідно до норм ПКУ.

Доходи визначаються на підставі первинних документів, що підтверджують отримання платником податку доходів, обов'язковість ведення і зберігання яких передбачено правилами ведення бухгалтерського обліку, та інших документів.

Відповідно до нових податкових правил, доходи і витрати повинні визнаватися (відображатися) в податковому обліку (податкових розрахунках) за методом нарахування, що відповідає принципу бухгалтерського обліку – нарахування доходів і витрат. Тож, згідно п.10 П(С)БО 18 «Будівельні контракти» та п.11 МСБО 11 «Будівельні контракти» дохід за будівельним контрактом має включати передбачену будівельним контрактом початкову суму доходу, а також суму відхилень, претензій та заохочувальних виплат за будівельним контрактом.

«Згідно п.3 П(С)БО 18 «Будівельні контракти» та п.22-23 МСБО 11 «Будівельні контракти» доходи і витрати за довгостроковим будівельним договором (контрактом) мають визнаватись з урахуванням ступеня завершеності робіт на дату балансу, за умови якщо кінцевий фінансовий результат за даним контрактом може бути достовірно оцінений.

Відмінною рисою визнання доходів будівельних підприємств є те, що у випадках, коли кінцевий фінансовий результат за будівельним контрактом не може бути оцінений достовірно, то, згідно п.13 П(С)БО 15 «Дохід», дохід визнається в сумі фактичних витрат від початку виконання будівельного контракту, щодо яких існує імовірність їх відшкодування [26].

Отже, в даному випадку прибуток до оподаткування буде відсутній. У разі ж відсутності імовірності відшкодування витрат дохід не визнається, тож прибуток до оподаткування набуває негативного значення.

При визначенні доходів за довгостроковими будівельними договорами (контрактами) більш доцільним ТОВ «КБК» вважає застосування методу «ступеня завершеності робіт». Застосування даного методу передбачено і п.25 МСБО 11. За даним методом платник податку-виконавець робіт за довгостроковим будівельним договором (контрактом) повинен нараховувати доходи до передачі результатів робіт замовнику в кожному податковому періоді (кварталі).

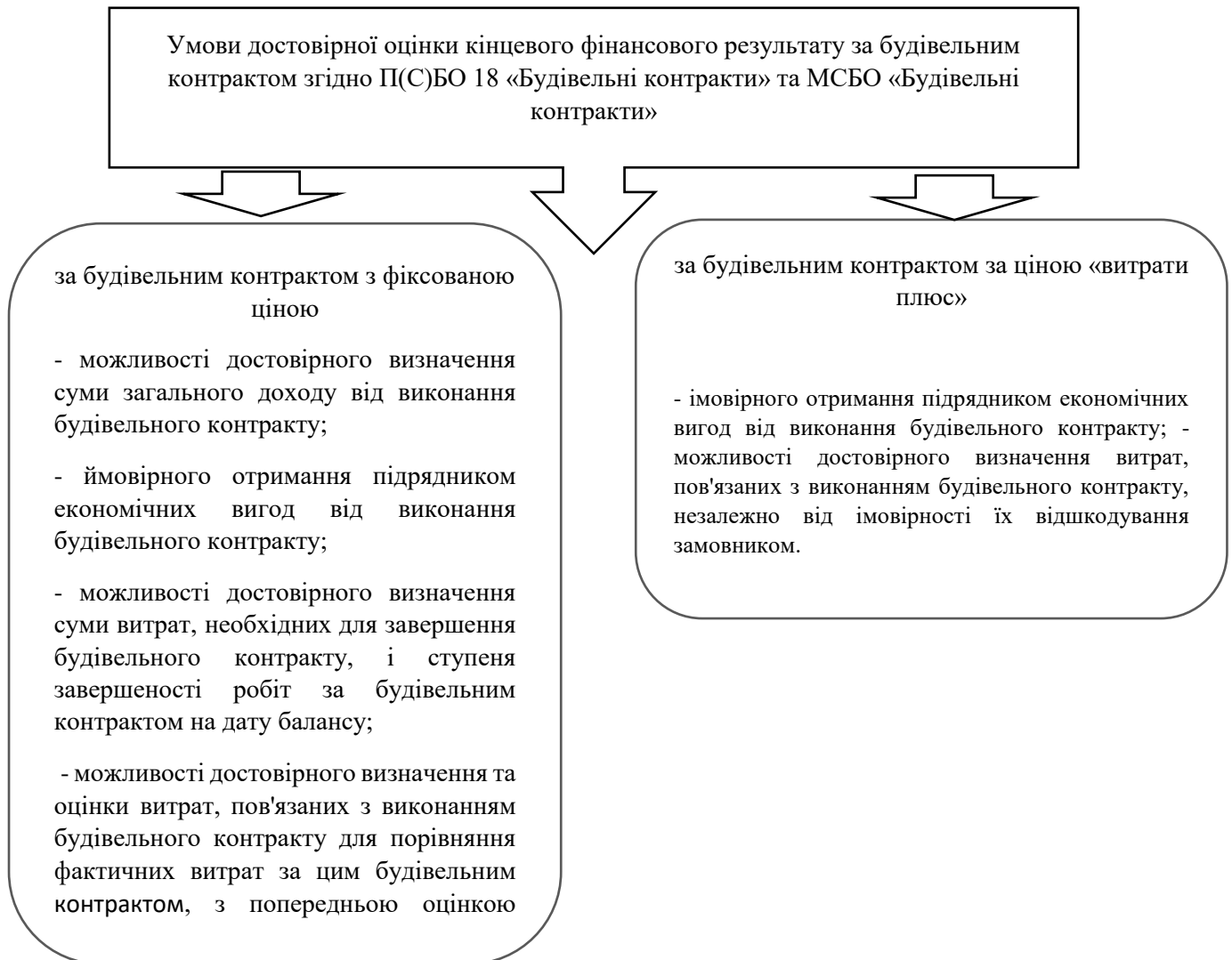

Рис. 3.1 - Умови достовірної оцінки кінцевого фінансового результату за будівельним контрактом

Складено автором за даними [12]

Отже, доходи за довгостроковими будівельними контрактами мають розраховуватись відповідно до ступеня завершеності робіт, який визначається за питомою вагою витрат, здійснених у звітному податковому періоді, у загальній очікуваній сумі таких витрат та/або за питомою вагою обсягу послуг, наданих у звітному податковому періоді, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані.

Що стосується витрат, то слід зазначити, що згідно п.1 П(С)БО 18 «Будівельні контракти», витрати за будівельним контрактом – це «собівартість робіт за будівельним контрактом». Методика формування собівартості робіт за будівельним контрактом визначена Методичними рекомендаціями з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджених Наказом Мінрегіонбуду від 31.12.2010 за № 573, згідно з якими до «витрат за довгостроковим будівельним договором (контрактом) включаються витрати за період від дати укладання даного договору (контракту) до дати його завершення.

Особливістю визнання витрат будівельних підприємств є те, що згідно п.8 П(С)БО 18 у випадках, якщо на дату балансу є ймовірність того, що загальні витрати на виконання будівельного контракту перевищуватимуть загальний дохід за цим будівельним контрактом, то очікувані збитки визнаються витратами звітного періоду з включенням фактичних витрат на виконання цього будівельного контракту до собівартості реалізації.

Порівняння нарахованих доходів та собівартості реалізованої продукції, робіт і послуг за даними фінансового обліку дозволяє визначити фінансовий результат, а отже і прибуток до оподаткування. Проте особливістю будівельних підприємств є те, що по завершенню виконання договірних зобов'язань та передачі результатів виконаних робіт замовнику виконавець має здійснити коригування попередньо нарахованої суми доходів відповідно до фактично отриманого.

Якщо фактично отриманий дохід перевищує суму доходу, попередньо нараховану за наслідками кожного податкового періоду, відповідне перевищення зараховується до доходів звітного періоду. Якщо ж навпаки, фактично отриманий дохід є меншим, ніж сума таких попередньо нарахованих доходів, різниця зараховується у зменшення доходів звітного періоду. У разі виникнення невизначеності щодо отримання суми, яка вже включена в дохід від контракту і вже відображена у прибутках і збитках, неодержана сума (або сума, відшкодування якої більше не є ймовірним) визнається як витрати, а не як коригування суми доходу від контракт.

При визначенні прибутку до оподаткування корегування фінансових результатів будівельних підприємств має здійснюватись у відповідності до Розділу III ПКУ. Так, згідно п.1.1 ст.134 ПКУ для платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період не перевищує двадцяти мільйонів гривень, об'єкт оподаткування має визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на податкові різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень розділу III ПКУ.

Платник податку, у якого річний дохід (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період не перевищує двадцяти мільйонів гривень, має право прийняти рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень цього розділу, не більше одного разу протягом безперервної сукупності років, в кожному з яких виконується цей критерій щодо розміру доходу.

Про прийняте рішення платник податку має зазначити у податковій звітності з податку на прибуток, що подається за перший рік в такій безперервній сукупності років. В подальші роки такої сукупності коригування фінансового

результату також не застосовуються (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років).

Якщо у платника, який прийняв рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на податкові різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень розділу III ПКУ, в будь-якому наступному році річний дохід (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період перевищує двадцять мільйонів гривень, такий платник має визначати об'єкт оподаткування, починаючи з такого року шляхом коригування фінансового результату до оподаткування на податкові різниці, визначені відповідно до положень розділу III ПКУ.

Витрати, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування, складаються із:

- витрат операційної діяльності;
- інших витрат.

Витрати операційної діяльності включають:

- собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та інші витрати, які прямо визначають особливості формування витрат платника податку.

Собівартість виготовлених та реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг складається з витрат, прямо пов'язаних з виробництвом таких товарів, виконанням робіт, наданням послуг, а саме:

- прямих матеріальних витрат;
- прямих витрат на оплату праці;
- амортизації виробничих основних засобів та нематеріальних активів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг;
- вартості придбаних послуг, прямо пов'язаних з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг;
- інших прямих витрат, у тому числі витрат з придбання електричної енергії (включаючи реактивну).

До складу прямих матеріальних витрат включається вартість сировини та основних матеріалів, що утворюють основу виготовленого товару, виконаної роботи, наданої послуги, придбаних напівфабрикатів та комплектувальних виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат. Прямі матеріальні витрати зменшуються на вартість зворотних відходів, отриманих у процесі виробництва, які оцінюються у порядку, визначеному в положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку.

До складу прямих витрат на оплату праці включаються заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві товарів (виконанні робіт, наданні послуг), які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

Витрати, що не враховуються при визначенні оподаткованого прибутку.

Не включаються до складу витрат:

- «витрати, не пов'язані з провадженням господарської діяльності;
- платежі платника податку в сумі вартості товару на користь комітента, принципала тощо за договорами комісії, агентськими договорами та іншими аналогічними договорами, перераховані платником на виконання цих договорів;
- суми попередньої (авансової) оплати товарів, робіт, послуг;
- витрати на погашення основної суми отриманих позик, кредитів;
- витрати на придбання, виготовлення, будівництво, реконструкцію, модернізацію та інше поліпшення основних засобів та витрати, пов'язані з видобутком корисних копалин, а також з придбанням (виготовленням) нематеріальних активів, які підлягають амортизації;
- суми податку на прибуток, а також податку на додану вартість, включеного до ціни товару (роботи, послуги), що придбаваються платником податку для виробничого або невиробничого використання, податків на доходи фізичних осіб, які відраховуються із сум виплат таких доходів та інше.

ТОВ «КБК» є платником податку на додану вартість.

Для цілей оподаткування ПДВ платником податку є:

- 1) будь-яка особа, що провадить або планує провадити господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку у порядку;
- 2) будь-яка особа, що зареєстрована або підлягає реєстрації як платник податку;
- 3) будь-яка особа, що ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню, та на яку покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до Митного кодексу України.

Будь-яка особа, що підлягає обов'язковій реєстрації як платник податку, подає до контролюючого органу за своїм місцезнаходженням (місцем проживання) реєстраційну заяву.

У разі обов'язкової реєстрації особи як платника податку реєстраційна заява подається до контролюючого органу не пізніше 10 числа календарного місяця, що настає за місяцем, в якому вперше досягнуто обсягу оподатковуваних операцій.

У разі добровільної реєстрації особи як платника податку, реєстраційна заява подається не пізніше ніж за 20 календарних днів до початку податкового періоду, з якого такі особи вважатимуться платниками податку та матимуть право на податковий кредит і виписку податкових накладних.

Заява про реєстрацію особи як платника податку подається особисто такою фізичною особою або безпосередньо керівником або представником юридичної особи - платника (в обох випадках з документальним підтвердженням особи та повноважень) до контролюючого органу за місцезнаходженням (місцем проживання) особи.

Платники податку, які уклали з відповідним контролюючим органом договір про визнання електронних документів, можуть подати реєстраційну заяву засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Особі, що реєструється як платник податку, присвоюється індивідуальний податковий номер, який використовується для сплати податку.

Датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

а) дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

б) дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг - дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

За операціями з виконання підрядних будівельних робіт суб'єкти підприємницької діяльності можуть застосовувати касовий метод податкового обліку.

Ставки ПДВ:

а) 20 відсотків;

б) 0 відсотків;

в) 7 відсотків по операціях з:

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

На дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних у встановлений Податковим Кодексом термін.

Податкова накладна складається на кожне повне або часткове постачання товарів/послуг, а також на суму коштів, що надійшли на поточний рахунок як попередня оплата (аванс). У разі якщо частка товарів/послуг, послуг не містить

відокремленої вартості, перелік (номенклатура) частково поставлених товарів/послуг зазначається в додатку до податкової накладної у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, та враховується при визначенні загальних податкових зобов'язань.

При здійсненні операцій з постачання товарів/послуг платник податку - продавець товарів/послуг зобов'язаний в установлені терміни скласти податкову накладну, зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних та надати покупцю за його вимогою.

Податкова накладна, складена та зареєстрована в Єдиному реєстрі податкових накладних платником податку, який здійснює операції з постачання товарів/послуг, є для покупця таких товарів/послуг підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту.

Податкові накладні, які не надаються покупцю, а також податкові накладні, складені за операціями з постачання товарів/послуг, які звільнені від оподаткування, підлягають реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Підтвердженням продавцю про прийняття його податкової накладної та/або розрахунку коригування до Єдиного реєстру податкових накладних є квитанція в електронному вигляді у текстовому форматі, яка надсилається протягом операційного дня.

З метою отримання податкової накладної/розрахунку коригування, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, покупець надсилає в електронному вигляді запит до Єдиного реєстру податкових накладних, за яким отримує в електронному вигляді повідомлення про реєстрацію податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних та податкову накладну/розрахунок коригування в електронному вигляді. Такі податкова накладна/розрахунок коригування вважаються зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних та отриманими покупцем.

Якщо протягом операційного дня не надіслано квитанції про прийняття або неприйняття, така податкова накладна вважається зареєстрованою в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Реєстрація податкових накладних та/або розрахунків коригування до податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних має бути здійснена протягом 15 календарних днів, наступних за датою виникнення податкових зобов'язань, відображених у відповідних податкових накладних та/або розрахунках коригування. У разі порушення цього терміну застосовуються штрафні санкції згідно з Податковим Кодексом.

Відсутність факту реєстрації платником податку - продавцем товарів/послуг податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних не дає права покупцю на включення сум податку на додану вартість до податкового кредиту та не звільняє продавця від обов'язку включення суми податку на додану вартість, вказаної в податковій накладній, до суми податкових зобов'язань за відповідний звітний період.

Виявлення розбіжностей даних податкової декларації та даних Єдиного реєстру податкових накладних є підставою для проведення контролюючими органами документальної позапланової виїзної перевірки продавця та у відповідних випадках покупця товарів/послуг.

Система електронного адміністрування податку на додану вартість забезпечує автоматичний облік в розрізі платників податку:

суми податку, що містяться у виданих та отриманих податкових накладних та розрахунках коригування, зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних;

суми податку, сплачені платниками при ввезенні товару на митну територію України;

суми поповнення та залишку коштів на рахунках в системі електронного адміністрування податку на додану вартість;

суми податку, на яку платники мають право зареєструвати податкові накладні та розрахунки коригування до податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних.

За підсумками звітного податкового періоду, відповідно до задекларованих в податковій декларації результатів, платником проводиться розрахунок з бюджетом.

Якщо на дату подання податкової звітності з податку сума коштів на рахунку у системі електронного адміністрування податку на додану вартість платника податку перевищує суму, що підлягає перерахуванню до бюджету відповідно до поданої звітності, платник податку має право подати до контролюючого органу у складі такої податкової звітності заяву, відповідно до якої такі кошти підлягають перерахуванню:

а) або до бюджету в рахунок сплати податкових зобов'язань з податку;

б) або на поточний рахунок такого платника податку, реквізити якого платник зазначає в заяві, у сумі залишку коштів, що перевищує суму податкового боргу з податку та суму узгоджених податкових зобов'язань з податку.

На суму податку, що відповідно до поданої заяви підлягає перерахуванню до бюджету або на поточний рахунок платника, на момент подання заяви зменшується значення суми податку, шляхом зменшення на таку суму показника загальної суми поповнення рахунку в системі електронного адміністрування податку з поточного рахунку платника.

Податкова декларація подається за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному місяцю, протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Сума податкового зобов'язання, зазначена платником податку в поданій ним податковій декларації, підлягає сплаті протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку.

Згідно Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» платниками єдиного внеску є:

1) роботодавці:

- підприємства, установи та організації, інші юридичні особи, утворені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою - підприємцем, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців), у тому числі філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи зазначених підприємств, установ і організацій, інших юридичних осіб, які мають окремий баланс і самостійно ведуть розрахунки із застрахованими особами;

- фізичні особи - підприємці, зокрема ті, «які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством про працю, чи за цивільно-правовим договором (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою - підприємцем, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців);

- фізичні особи, які забезпечують себе роботою самостійно, та фізичні особи, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту);

- підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, військові частини та органи, які виплачують грошове забезпечення, допомогу по тимчасовій непрацездатності, допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами, допомогу, надбавку або компенсацію відповідно до законодавства для таких осіб;

Сплата єдиного внеску здійснюється у національній валюті шляхом внесення відповідних сум єдиного внеску на рахунки органів доходів і зборів, відкриті в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів для його зарахування. Згідно з нормами частини п'ятої статті 8 Закону № 2464 єдиний внесок для всіх платників єдиного внеску (крім пільгових категорій) встановлено у розмірі 22% до бази нарахування єдиного внеску.

Заробітна плата, як і інші доходи, що отримують фізичні особи, підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб згідно із Законом України «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22.05.2003 р. №889-IV.

Головна ставка ПДФО у 2019 році в Україні 18%. Її використовують практично, коли обкладають всі види доходів наших громадян.

Платниками податку є:

- резидент, який отримує як доходи з джерелом їх походження з території України, так і іноземні доходи;

- нерезидент, який отримує доходи з джерелом їх походження з території України.

Об'єктом оподаткування резидента є:

- загальний місячний оподатковуваний дохід;
- чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом зменшення загального річного оподаткованого доходу на суму податкового кредиту такого звітного року;
- доходи з джерелом їх походження з України, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті;
- іноземні доходи.

Отже, ТОВ «КБК» працює на загальній системі оподаткування.

Юридичні особи, які знаходяться на загальній системі, платять згідно податкового кодексу такі основні податки, збори та інші обов'язкові платежі:

- податок на прибуток підприємств (ставка в 2021 - 18%);
- податок на додану вартість (ставка в 2021 - 20%);
- єдиний соціальний внесок (ставка в 2021 - 22%);
- ПДФО (ставка в 2021 - 18%);
- військовий збір (ставка в 2021 - 1,5%);

Податок на прибуток підприємства — прямий податок, що стягується з прибутку організації (підприємства, банку, страхової компанії). Прибуток організації, як правило, визначається як дохід від діяльності компанії мінус сума встановлених відрахувань та знижок.

ТОВ «КБК» є також платником податку на додану вартість.

Ставки ПДВ:

- а) 20 відсотків;
- б) 0 відсотків;
- в) 7 відсотків по операціях з:

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Згідно з нормами частини п'ятої статті 8 Закону № 2464 єдиний внесок для всіх платників єдиного внеску (крім пільгових категорій) встановлено у розмірі 22% до бази нарахування єдиного внеску, платником якого є ТОВ «КБК».

Заробітна плата, як і інші доходи, що отримують фізичні особи, підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб згідно із Законом України «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22.05.2003 р. №889-IV.

Головна ставка ПДФО у 2021 році в Україні 18%. Її використовують практично, коли обкладають всі види доходів наших громадян.

ВИСНОВКИ

Економічна діяльність — це процес поєднання дій, які приводять до отримання відповідного набору продукції або послуг.

Галузь — це сукупність усіх виробничих одиниць, які беруть участь переважно в однакових або подібних видах економічної діяльності.

Будівництво — це спорудження нового об'єкта, реконструкція, розширення, добудова, реставрація і ремонт об'єктів, виконання монтажних робіт.

У будівельному процесі може бути виділено три етапи:

- підготовка будівництва;
- власне будівництво;
- реалізація будівельної продукції (здача готового об'єкта будівництва в експлуатацію).

Кожному етапу будівництва відповідають відповідні стадії кругообігу капітальних вкладень:

- виробництво як продуктивна форма створення основних засобів;
- реалізація як форма перетворення будівельної продукції в основні засоби;
- підготовка наступного циклу відтворення з метою чергового перетворення грошових фондів в продуктивні.

Чим більше ступінь взаємодії всіх елементів відтворення в часі і просторі, тим вище економічна ефективність будівництва.

Під будівельним процесом розуміється сукупність взаємопов'язаних основних, допоміжних і обслуговуючих технологічних операцій, здійснюваних на будівельному майданчику, в результаті взаємодії яких створюється будівельна продукція.

Витрати на здійснення будівельного процесу відображають його сутність та собівартість. Витрати будівельної організації, пов'язані з виробничо-господарською діяльністю по зведенню об'єкта будівництва, поділяються на одноразові і поточні.

До одноразових витрат відносяться витрати на створення або придбання основних фондів будівельних організацій, вартість матеріальних запасів в оборотних коштах, незавершеного будівництва.

Поточні витрати – це всі витрати будівельного підприємства, безпосередньо і побічно пов'язані зі створенням об'єкта будівництва: заробітна плата, будівельні матеріали, амортизаційні відрахування, інші витрати. Загальна сума поточних витрат становить собівартість будівельно-монтажних робіт.

Інвестиції в основний капітал – це сукупність витрат (фінансових, матеріальних ресурсів, інтелектуальних цінностей), що спрямовуються на створення, відтворення та придбання основних засобів (у вигляді нерухомості) шляхом нового будівництва, розширення, реконструкції, технічного переозброєння об'єктів, придбання будівель, споруд, машин, обладнання, інструментів, інвентарю тощо з метою отримання інвестором економічного, соці Будівництво здійснює підрядник (будівельно-монтажна організація) на кошти замовника.

Взаємовідносини між підрядником і замовником регулюються договорами на весь термін будівництва (будівельними контрактами).

Форма контракту, порядок його укладання регулюються ПСБО 18 «Будівельні контракти».

ТОВ «КБК» виконує будівельно-монтажні роботи по капітальному будівництву, ремонту та реконструкції, тобто – «будівництво під ключ» на об'єктах металургійного, цементного та гірничодобувного комплексу, а також на об'єктах соціально-культурного призначення України.

Основними видами діяльності підприємства є:

- загальне будівництво будівель;
- монтаж і встановлення збірних конструкцій;
- оптова торгівля будівельними матеріалами та інші.

У 2019 році у порівнянні з 2018 роком дохід від реалізації виконаних будівельних робіт має тенденцію до збільшення і фактично збільшився на 214083 тис. грн.. У 2020 році у порівнянні з 2019 роком спостерігається зменшення доходу від реалізації виконаних будівельних робіт на 75 %. В 2019 році собівартість будівельних робіт має тенденцію до зростання і становить 614218 тис.грн.. В 2020 році собівартість будівельних робіт зменшилась на 442981 тис. грн. порівняно з 2019 роком і становить 171237 тис.грн. Валовий прибуток у 2019 році складає 101657 тис.грн. і зріс у порівняно з 2018 роком на 73003 тис. грн. або на 254,7 %. В 2020 році валовий прибуток зменшився на 99,2%. Адміністративні витрати в 2020 році склали 19990 тис. грн., що більше 2019 року на 1861 тис.грн..

Фінансовий результат від операційної діяльності в 2020 році зменшився порівняно з 2019 роком на 80123 тис. грн. або на 184,0 %.

Чистий фінансовий результат у вигляді збитку у 2020 році становить 38512 тис.грн., що менше 2019 року на 89496 тис. грн. або на 175,5 %.

В цілому ТОВ «КБК» стабільно отримує позитивні фінансові результати, крім 2020 року, характеризується фінансовою незалежністю та ліквідністю.

Для відображення в бухгалтерському обліку фінансово-господарської діяльності підприємства й узагальнення інформації про витрати підприємства затверджений робочий План рахунків з використанням рахунків 8, 9 класів.

Специфічні рахунки для обліку в будівництві у ТОВ «КБК»:

- 113 «Тимчасові (нетитульні) споруди»;
- 238 «Незавершені будівельні контракти»;
- 239 «Проміжні рахунки»,
- 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»;
- 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»;
- 912 «Загальновиробничі витрати».

Проміжні рахунки — рахунки за виконані роботи за будівельним контрактом, передані замовнику для оплати.

Специфічними первинними документами в будівництві є журнал обліку виконаних робіт (форма № КБ-6), Акт приймання виконаних підрядних робіт за

формою № КБ-2в, Довідка про вартість виконаних підрядних робіт та витрати, форма № КБ-3.

Акт за формою № КБ-2в складається для визначення вартості виконаних обсягів підрядних робіт та проведення розрахунків за них на основі журналу КБ-6. Акт складається щомісячно при виконанні будівельною організацією робіт із залученням бюджетних коштів або коштів підприємств державної форми власності. Довідка КБ-3 складається для визначення вартості виконаних обсягів підрядних робіт і проведення розрахунків за них з підприємствами, незалежно від форми власності цих підприємств та джерел фінансування підрядних робіт. У разі складання акту КБ-2в у довідці вартість виконаних підрядних робіт за період з початку року визначається як сума вартості робіт згідно з актами за попередні періоди.

Методи нарахування амортизації основних засобів будівельні організації обирають, як правило, різні для різних груп основних засобів; частіше прямолінійний і, для деяких видів будівельних машин, виробничий.

Облік витрат ведеться у розрізі будівельних контрактів. П(С)БО 18 визначено, що витрати за будівельним контрактом включають:

- витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням цього контракту (прямі);
- загальновиробничі витрати.

Доходи і витрати протягом виконання будівельного контракту визнаються з урахуванням міри завершеності робіт на дату балансу, якщо кінцевий фінансовий результат цього контракту може бути достовірно оцінений.

Ступінь завершеності робіт за будівельним контрактом може визначатися за одним із методів:

- вимірювання та оцінка виконаної роботи;
- співвідношення обсягу заведеної частини робіт та їх загального обсягу за будівельним контрактом у натуральному вимірі;
- співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом.

Кінцевий фінансовий результат за будівельним контрактом з фіксованою ціною може бути достовірно оцінений за наявності одночасно таких умов:

- можливості достовірного визначення суми загального доходу від виконання будівельного контракту;
- імовірного отримання підрядником економічних вигод від виконання будівельного контракту;
- можливості достовірного визначення суми витрат, необхідних для завершення будівельного контракту, і ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом на дату балансу;
- можливості достовірного визначення та оцінки витрат, пов'язаних з виконанням будівельного контракту, для порівняння фактичних витрат за цим будівельним контрактом з попередньою оцінкою таких витрат.

Кінцевий фінансовий результат за будівельним контрактом за ціною «витрати плюс» може бути достовірно оцінений за наявності одночасно таких умов:

- імовірного отримання підрядником економічних вигод від виконання будівельного контракту ;
- можливості достовірного визначення витрат, пов'язаних з виконанням будівельного контракту, незалежно від імовірності їх відшкодування замовником.

Якщо кінцевий фінансовий результат за будівельним контрактом не може бути оцінений достовірно, то:

- дохід визнається в сумі фактичних витрат від початку виконання будівельного контракту, щодо яких існує імовірність їх відшкодування;
- витрати за будівельним контрактом визнаються витратами того періоду, протягом якого вони були зазнані.

Далі розглянемо порядок визначення ступеня завершеності робіт за наведеними вище методами.

Метод 1 — вимірювання та оцінка виконаної роботи. Цей метод є звичним для українських будівельників. При його використанні сума доходу вже підрахована (визначена) в акті виконаних робіт (форма № КБ-2в).

Метод 2 — співвідношення обсягу заведеної частини робіт та їх загального обсягу за будівельним контрактом у натуральному вимірі. Цей метод доцільно використовувати при виконанні однорідних робіт, що дає змогу розрахувати обсяг виконаних робіт у натуральних одиницях. Суть його полягає в тому, що визначається питома вага виконаних робіт у загальному обсязі робіт за будівельним контрактом у натуральному вираженні. Потім перемножується загальна вартість робіт і питома вага та визначається дохід на дату балансу.

Метод 3 — співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом є найпоширенішим у світовій практиці. Його застосування розглянуто на прикладах.

Для підвищення контролю за формуванням собівартості будівельних робіт пропонуємо переглянути методи організації аналітичного обліку та склад калькуляційних одиниць на будівельних підприємствах.

З цією метою розроблено додаткові калькуляційні статті, щоб аналітично формувати витрати по всіх напрямках:

- можливості оцінки і нормування;
- організація нормативного обліку і бюджетного планування;
- розмежування прямих і непрямих витрат;
- формування інформації про пряму собівартість об'єкту калькуляції ;
- розділене відображення змінних і постійних витрат;
- ухвалення оперативних управлінських рішень на основі інформації про питому витрати;
- розмежування витрат, що знаходяться під контролем різних менеджерів;
- організація обліку за центрами відповідальності і бюджетного планування;

- виділення умовнопостійних та умовнозмінних накладних витрат;
- виявлення причинно-наслідкових зв'язків між накладними витратами та об'єктами калькуляції, точніший підрахунок повної собівартості.

Також пропонуємо таку класифікацію статей витрат ТОВ «КБК»:

1. Матеріали;
2. Транспортні витрати по доставці матеріалів;
3. Витрати на оплату праці виробничого персоналу;
4. Відрахування на соціальні потреби;
5. Витрати на утримання і експлуатацію будівельних машин і механізмів;
6. Адміністративно-управлінські витрати;
7. Накладні витрати структурних підрозділів;
8. Загальнобудівельні накладні витрати;
9. Витрати на організацію робіт на будівельних майданчиках;
10. Охорона довкілля;
11. Інші накладні витрати.

Таке удосконалення допоможе «посилити аналітичну та інформаційну функцію бухгалтерського обліку з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень;

установити прямий зв'язок між витратами і визначальним обсягом будівельних робіт, а також з умовами їх здійснення;

- створити необхідні умови для аналізу і контролю витрат;
- більш обґрунтовано відносити умовно-змінні витрати на собівартість конкретних робіт (правильно розподіляти фактичні витрати між окремими видами будівельно-монтажних робіт);

- підвищити зацікавленість будівельних організацій у скороченні витрат на управління і обслуговування підприємства;

- проводити пошук резервів економії ресурсів. Таким чином, при незначному збільшенні обсягу облікових робіт зростає аналітична цінність одержуваної інформації, яка необхідна для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

ТОВ «КБК» працює на загальній системі оподаткування.

Юридичні особи, які знаходяться на загальній системі, платять згідно податкового кодексу такі основні податки, збори та інші обов'язкові платежі:

- податок на прибуток підприємств (ставка в 2021 - 18%);
- податок на додану вартість (ставка в 2021 - 20%);
- єдиний соціальний внесок (ставка в 2021 - 22%);
- ПДФО (ставка в 2021 - 18%);
- військовий збір (ставка в 2021 - 1,5%);

Податок на прибуток підприємства — прямий податок, що стягується з прибутку організації (підприємства, банку, страхової компанії). Прибуток організації, як правило, визначається як дохід від діяльності компанії мінус сума встановлених відрахувань та знижок.

ТОВ «КБК» є також платником податку на додану вартість.

Ставки ПДВ:

- а) 20 відсотків;
- б) 0 відсотків;
- в) 7 відсотків по операціях з:

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Згідно з нормами частини п'ятої статті 8 Закону № 2464 єдиний внесок для всіх платників єдиного внеску (крім пільгових категорій) встановлено у розмірі 22% до бази нарахування єдиного внеску, платником якого є ТОВ «КБК».

Заробітна плата, як і інші доходи, що отримують фізичні особи, підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб згідно із Законом України «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22.05.2003 р. №889-IV.

Головна ставка ПДФО у 2021 році в Україні 18%. Її використовують практично, коли обкладають всі види доходів наших громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Болюх М., Бурчевський В., Горбатов М. Економічний аналіз: навч. посіб., Київ: КНЕУ, 2011. 540 с.
2. Бутинець Ф. Економічний аналіз: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». Житомир: ПП «Рута», 2013. 680 с.
3. Бутинець Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит». Житомир: ПП «Рута», 2011. 912 с.
4. Бутинець Ф. Організація бухгалтерського обліку. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів 3-тє вид., перероб. і доп., Житомир: ПП «Рута», 2012. 592с.
5. Бутинець Ф., Давидюк Т., Малюга Н., Чижевська Л., Бухгалтерський управлінський облік. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів 2-е вид., перероб. і доп. Житомир: ПП «Рута», 2012. 480с.
6. Бутинець Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. № 1. 15 с.
7. Волкова І. Фінансовий облік: навч. посіб. Київ, 2012. 228 с.
8. Голов С. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія, ЦУЛ, 2015. 522 с.
9. Голов С. Костюченко В.М. Бухгалтерський облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: Х.Фактор, 2010. 1008 с.
10. Доходи: відображення у бухгалтерському обліку. Вісник: URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7672> (дата звернення 05.11.2021)
11. Декларація з податку на прибуток: рядок за рядком. Інтерактивна бухгалтерія. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/9114/90630> (дата звернення 15.10.2021)
12. Захожай В.Б., Бухгалтерський облік у галузях економіки: підручник для студентів вищих навчальних закладів Київ: МАУП, 2015. 968 с.
13. Зберігання первинних документів: терміни зберігання, відповідальність. Вісник : URL : <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/6444> (дата звернення 07.09.2021)
14. Івахненко В., Горбатов М. Курс економічного аналізу: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2015. 302 с.
15. Закон № 3332 — Закон України від 12.05.2011 р. № 3332-VI «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» URL : [//http://www.liga.net](http://www.liga.net). (дата звернення 01.11.2021)

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99 р. № 291 (із змінами та доповненнями).

17. Лишиленко О. Теорія бухгалтерського обліку: підручник, Київ: ЦНЛ, 2015. 219 с.

18. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затверджені Наказом Міністерства фінансів України №356 від 29.12.2000 р. (зі змінами та доповненнями).

19. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку : URL: <http://pro-u4ot.info>. (дата звернення 12.10.2021)

20. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності (наказ Мінфіну від 28.03.2013 р. №433): Бібліотека бухгалтерського обліку: URL : <http://www.pro-u4ot.info/> (дата звернення 22.11.2021)

21. Мних Є. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ: КНТУ, 2010. 131 с.

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <http://www.pro-u4ot.info/> (дата звернення 22.11.2021)

23. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, організацій, затвердж. Наказом МФУ 30.11.99 р. № 291 (у редакції наказу МФУ від 09.12.2011 р. № 1591. Зареєстр. в Міністерстві юстиції України 28.12.11 р. за № 1557/20295 URL: // <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PlanSchetov.aspx>. (дата звернення 22.11.2021)

24. Податковий Кодекс України від 20.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n10652> (дата звернення 12.10.2021)

25. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 р. № 88 (зі змінами та доповненнями).

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку URL: // <http://www.yurincm.com/ua/polbuhobl>. (дата звернення 20.10.2021)

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти" (П(С)БО 18) затверджено наказом Мінфіну від 28 квітня 2001 року N 205. URL: <https://buhgalter911.com/news/nalog-na-pribyl/> (дата звернення 11.10.2021)

28. Податок на прибуток підприємств як інструмент держави. URL: (дата звернення 05.10.2019)

29. Податок на прибуток 2019. Бухгалтер 911. URL: <https://buhgalter911.com/news/nalog-na-pribyl/> (дата звернення 11.10.2021)

30. Коли закінчуються строки подання декларації з податку на прибуток 2019 і сплати податку. Податки та звітність. URL : <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-kogda-istekayut-sroki-podachi-deklaracii-po-nalogu-na-pribyl-za-tri-kvartala-2019-goda-i-uplaty-naloga> (дата звернення 13.10.2021)

31. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996- XIV від 16.07.99 р., зі змінами і доповненнями згідно із Законом № 4224-VI (4224-17) від 22.12.11 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення 15.11.2021)

32. Строки сплати податку на прибуток. *Класичний аудит*. 2019.URL : <https://adram.com.ua/stroku-splatu-podatku-na-prubutok/> (дата звернення 05.11.2021)

33. Ткаченко Н. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підруч. Київ: Алерта, 2011. -976 с.

34. Хом'як Р. Бухгалтерський облік та оподаткування: навч. посіб. Львів: Бухгалтерський центр «Ажур», 2010. 1220с.